

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE



KOMUNIKACE A LIDSKÉ ZDROJE

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Hodnocení kvality veřejné (státní) správy ČR (byrokracie) ve srovnání s EU / Evaluation of the quality of public (state) administration of the Czech Republic (bureaucracy) in comparison with the EU

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

1/2015

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Kateřina Klepsová / KLZ 13

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracovala samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použila pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědoma skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užila, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř. k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 30. listopadu 2014, Brusel

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce, Prof. Ing. Milanu Žákovi, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je hodnocení kvality veřejné správy České republiky ve srovnání s Evropskou unií v letech 2002 až 2012. Reforma veřejné správy jako jedna z podmínek vstupu České republiky do Evropské unie, vývoj institucionálního prostředí od vstupu České republiky do Evropské unie a komparativní srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie. Práce má odpovědět na otázku "Jak vstup České republiky do Evropské unie ovlivnil vývoj veřejné správy".

2. Výzkumné metody:

Hlavní metodou výzkumu je komparativní srovnání šesti ukazatelů kvality veřejné správy České republiky s ostatními zeměmi Evropské unie v období 2002 až 2012 na základě dat výzkumného projektu Světové banky. Jednotlivé ukazatele jsou statisticky porovnány a graficky zobrazeny. Graficky je také zobrazen vývoj institucionálních změn, který je vypočítán poměrem vztahu mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP v roce 2004 a 2012 a provedena komparace vývoje indexu konkurenceschopnosti České republiky v porovnání s ostatními zeměmi EU v letech 2004 a 2012.

3. Výsledky výzkumu/práce:

Práce prokázala, že od roku 2002 do roku 2012 došlo k celkovému zlepšení souhrnného ukazatele kvality správy v České republice. Je potřeba podotknout, že dynamika institucionální změny je pomalá v porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie. Tento fakt se dá vysvětlit stagnací třech ukazatelů: kvality demokracie, regulačního zatížení a efektivity vlády, a značným propadem ukazatele schopnosti kontroly korupce. Pouze u ukazatelů politické stability a kvality práva došlo k jednoznačnému zlepšení.

4. Závěry a doporučení:

Klíčovým faktorem ke zlepšení kvality veřejné správy v České republice je rychlé a účinné řešení problematiky korupce. Ta má dopad na ostatní ukazatele hodnocení kvality veřejné správy, a tím i na účinnost hospodářské politiky České republiky. Dále je zapotřebí přijetí a uvedení v platnost nového služebního zákona, zlepšit informovanost a spolupráci s veřejností, zlepšit srozumitelnost a interpretaci jednotlivých zákonů, zajistit transparentnost, zkvalitnit fungování justice, a také zefektivnit čerpání peněz z fondů Evropské unie.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejná správa, Institucionální kvalita, Evropská unie, konkurenceschopnost, modely kapitalismu

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

1. Main objective:

The aim of this thesis is to evaluate the quality of the public administration of the Czech Republic in comparison with the other Member states of the European Union between years 2002-2012. It elaborates on the reform of the public administration, one of the admission conditions of the Czech Republic to enter the European Union, and the progress of the institutional environment since the entrance into the European Union. The thesis aims to answer the question „How did the entrance of the Czech Republic into the European Union influence the progress of the public administration?“.

2. Research methods:

The main method of research is the comparison of six key indicators of the public administration's quality of the Czech Republic with other Members states of the European Union between years 2002-2012, based on data from a research project of the World Bank. Individual indicators are statistically compared and graphically presented. Additionally, the progress of the institutional change is calculated as a proportion of the institutional quality change and of the government spending per GDP for the years 2004 and 2012. It also compares the evolution of the competitiveness index in the Czech Republic with other Members States of the European Union for the years 2004 a 2012.

3. Result of research:

The study shows that between years 2004-2012 the aggregate indicator of quality of the public administration in the Czech Republic is globally better. But it is necessary to underline that the dynamic of the institutional change is slower in comparison with other states of the European Union. This fact can be explained by the stagnation of three indicators: voice and accountability, regulatory quality and government effectiveness, and by a considerable drop of the indicator of control of corruption. Only two indicators: political stability and absence of violence and rule of law show a considerable improvement.

4. Conclusions and recommendation:

The key success factor to ameliorate the quality of public administration of the Czech Republic is a fast and efficient focus on the corruption fight, which has repercussions in the public administration's quality and consequently affects the economic performance of the Czech Republic. Furthermore, it is necessary to adopt and bring into effect a new Act on the Service of public servants, to increase awareness and cooperation with public, to improve intelligibility and interpretation of individual laws, to assure higher transparency and justice, and as well to rationalize the use of the European funds.

KEYWORDS

Public administration, Institutional quality, European Union, Competitiveness, Models of capitalism

JEL CLASSIFICATION

B25 – Institutionalism
H83 – Public administration

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Cíl	2
1.2	Metodika.....	2
2	Teoreticko-metodologická část	3
2.1	Veřejná správa a její historický vývoj	3
2.2	Institucionální hodnocení kvality - nová institucionální ekonomie.....	7
2.3	Hodnocení kvality veřejné správy v rámci projektu Světové banky	12
2.4	Veřejná správa České republiky	14
3	Praktická část	19
3.1	Srovnání ukazatelů kvality správy České republiky se zeměmi Evropské unie.....	19
3.2	Vliv kvality institucionálního prostředí na ekonomický růst	32
3.3	Závěrečná doporučení pro Českou republiku	36
4	Závěr	37

Literatura

Přílohy

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Seznam zkratk

ČR – Česká republika

DPH – Daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

EU-10 – Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko

EU-12 – Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko

EU-15 – Belgie, Dánsko, Německo, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie

EU-25 – Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie

EU-27 – Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie

GCI – Growth Competitiveness Index

GM – Governance Matters

GREGO – Group of States against Corruption

HDP – Hrubý domácí produkt

RIA – Regulatory Impact Assessment

USA – Spojené státy americké

VZP – Všeobecná zdravotní pojišťovna

WGI – Worldwide Governance Indicators

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Hodnota GCI v roce 2014 podle typů kapitalismu

Tabulka 2 – Kvalita demokracie

Tabulka 3 – Politická stabilita

Tabulka 4 – Efektivita vlády

Tabulka 5 – Regulační zatížení

Tabulka 6 – Kvalita práva

Tabulka 7 – Schopnost kontroly korupce

Tabulka 8 – Souhrnný ukazatel kvality správy

Tabulka 9 – Charakteristika vývoje institucionálních změn

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Seznam grafů

Graf 1 – Kvalita demokracie

Graf 2 – Politická stabilita

Graf 3 – Efektivita vlády

Graf 4 – Regulační zatížení

Graf 5 – Kvalita práva

Graf 6 – Schopnost kontroly korupce

Graf 7 – Časový vývoj souhrnného ukazatele kvality správy

Graf 8 – Pořadí zemí EU v hodnocení souhrnného ukazatele kvality správy (rok 2004)

Graf 9 – Pořadí zemí EU v hodnocení souhrnného ukazatele kvality správy (rok 2012)

Graf 10 – Ukazatel kvality správy

Graf 11 – Vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP v roce 2004

Graf 12 - Vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP v roce 2012

Graf 13 – Dynamika institucionálních změn EU-10 v období 2004-2012

Graf 14 – Index konkurenceschopnosti (rok 2004 a 2012)

Graf 15 – Dynamika institucionálních změn EU-10 a konkurenceschopnost v období 2004-2012

1 Úvod

Kvalita veřejné správy je považována za jeden z klíčových faktorů dlouhodobě udržitelné růstové výkonnosti a je jedním z nástrojů hospodářské politiky státu. Již od pádu komunismu probíhá v České republice neustálá reforma veřejné správy, která je ovlivněna děním na politické scéně státu. Se vstupem do Evropské unie v květnu 2004 musela Česká republika přijmout celou řadu nových opatření, aby se přiblížila úrovni Evropské unie a mohla tak být rovným konkurentem ostatních členských zemí. Tato práce byla vypracována s cílem zjistit, jak vstup České republiky do Evropské unie ovlivnil vývoj veřejné správy v České republice.

Práce je členěna na teoreticko-metodologickou část a praktickou část. Při vypracování teoreticko-metodologické i praktické části bylo čerpáno z odborné literatury, která se zabývá historickým vývojem veřejné správy a problematikou hodnocení kvality veřejné správy. Práce porovnává názory a přístupy jednotlivých autorů k hodnocení kvality veřejné, a to především z pohledu tzv. nové institucionální ekonomie. Praktická část navazuje na teoretickou část, kde jsou jednotlivé poznatky aplikovány a je provedeno komparativní porovnávání ukazatelů hodnocení veřejné správy České republiky se zeměmi Evropské unie v letech 2002 až 2012 na základě ukazatelů pro sledování kvality veřejné správy, které jsou ročně publikovány Světovou bankou v rámci projektu Governance Matters. Je celkem porovnáváno a hodnoceno šest agregovaných ukazatelů, mezi které patří kvalita demokracie, politická stabilita, efektivita vlády, regulační zatížení, kvalita práva a schopnost kontroly korupce. K jednotlivým ukazatelům jsou provedena komparativní srovnávání s ostatními zeměmi Evropské unie a výsledky jsou graficky zobrazeny. U každého ukazatele je popsán jeho vývoj, příčiny, důsledky a možná řešení. Na konci první části je provedeno hodnocení celkového souhrnného ukazatele, který zohledňuje všech šest agregovaných ukazatelů. Druhá část praktické části je zaměřena na zjištění, jaký vliv má kvalita institucionálního prostředí na ekonomický růst. K jejímu prokázání je porovnán vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP, které v grafickém zobrazení zachycuje

dynamiku institucionálních změn. Na závěr byl porovnán vývoj indexu konkurenceschopnosti České republiky v roce 2004 a 2012 a graficky byl také jeho vývoj zachycen s ohledem na dynamiku institucionálních změn. Jednotlivá zjištění komparativního porovnávání jsou shrnuta v poslední kapitole, kde jsou také uvedena doporučení ke zlepšení situace veřejné správy v České republice.

Tato práce má čtenáři přiblížit pohled na problematiku veřejné správy České republiky, jejího postavení v porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie a doporučit možná opatření k jejímu zlepšení.

1.1 Cíl

Hlavním cílem práce je provést komparativní srovnání kvality veřejné správy České republiky s ostatními zeměmi Evropské unie v letech 2002 až 2012. Dílčím cílem práce je vyhodnotit, jaký má vliv kvalita institucionálního prostředí na ekonomický růst v České republice. Celkově by práce měla odpovědět na otázku „Jak vstup České republiky do Evropské unie ovlivnil vývoj veřejné správy v České republice?“.

1.2 Metodika

Hlavní metodou pro zpracování teoretické části je vyhledání relevantní literatury, která se věnuje historii veřejné správy, kvalitě veřejné správy a institucionálním aspektům nové komparativní ekonomie. Projekt hodnocení kvality veřejné správy je zaměřen na výzkumný projekt Světové banky (Worldwide Governance Indicators, WGI). Dále sleduje vývoj veřejné správy v České republice od pádu komunismu do roku 2013. V praktické části jsou aplikovány teoretické poznatky a provedeno srovnání a vyhodnocení jednotlivých agregovaných ukazatelů pro sledování kvality veřejné správy, které jsou ročně publikovány Světovou bankou v rámci projektu Governance Matters. Pro jednotlivé ukazatele kvality demokracie, politické stability, efektivity vlády, regulačního zatížení, kvality práva a schopnosti kontroly korupce jsou provedeny komparativní analýzy v období 2002 až 2012. K vypracování práce jsou nadále použity

doplňkové prameny z analýz konkurenceschopnosti České republiky a údaje statistického úřadu ČR. Ve většině případů se pracuje s měkkými daty. K vypracování analýzy byl použit program Microsoft Excel, kdy jednotlivá zjištění byla zapsána, vyhodnocena a posléze graficky zobrazena.

2 Teoreticko-metodologická část

Teoreticko-metodologická část je rozdělena do čtyř částí, které se věnují tématům veřejné správy a jejímu historickému vývoji, pojetí institucionálního hodnocení kvality a tzv. nové institucionální ekonomie, hodnocení kvality veřejné správy v rámci projektu Světové banky a vývoj veřejné správy České republiky do pádu komunismu do roku 2013.

2.1 Veřejná správa a její historický vývoj

Pojem veřejná správa byl nesčetně definován, ale většina autorů se stále zamýšlí nad tím, z jakého důvodu je obtížné veřejnou správu výstižně a přesvědčivě popsat. Jiří Pražák (1905 in Pomahač, 2011) správu v obecném smyslu definoval jako "*činnost nesoucí se za trvalým účelem řídit ty které záležitosti*". František Weyr (1937 in Pomahač, 2011) reflektoval představu, že stát má funkci rozkazovací, a správa věcí veřejných je mu podřízena k vykonávání moci a funkce. Carl Schmitt (Pomahač, 2011, s. 8) uvedl, že je to stát, jenž umožňuje ústavní pořádek.

Dušan (Dušan a kol., 2009, s. 4-5) definuje veřejnou správu jako určitý druh činnosti (neboli spravování veřejných záležitostí) a jako instituce (organizace, úřady, které veřejnou správu vykonávají). Veřejná správa je v materiálním pojetí považována za činnost státních nebo jiných veřejných institucí, která svým obsahem není ani činností zákonodárnou, ani soudní. Ve formálním pojetí je veřejná správa definována jako činnost orgánů označených jako správní úřady. Pojem veřejná správa se dále nadřazuje pojmům státní správa, samospráva a ostatní veřejná správa.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Autor (Dušan a kol., 2009, s. 11-14) nadále rozděluje veřejnou správu podle jednotlivých hledisek:

- **organizačního uspořádání** - neexistuje obecné organizační uspořádání veřejné správy, protože každý stát má svoje specifika, ale řídí se určitými obecnými pravidly.
- **právní formy** - rozdělení, kdy veřejná správa používá formy veřejného práva (tzv. vrchnostenská správa) a kdy soukromého práva (tzv. fiskální správa).
- **úkolů veřejné správy** - podle plnění rozlišných úkolů se dále správa člení na tzv. správní odvětví, tj. správně politická, správně hospodářská, sociální a kulturní a ekologická.

Počátek vývoje státní správy je datován již od antiky. Jeho vývoj ovšem nelze považovat za lineární a do dnešní doby není ani zdaleka uzavřený. Různé studie přehledů dějin veřejné správy v jednotlivých zemích se snaží postihnout perspektivu vývoje národních systémů, které zkoumají jevy administrativních změn a modernizaci veřejné správy.

Z pohledu na evropskou kulturu Pomahač (2011, s. 12-81) ve své publikaci rozlišuje následující epochy veřejné správy:

- **primitivní** - založena na rodovém nebo klanovém příbuzenství. Primitivní společenství je totálně privátní pospolitostí, které má vlastní autoritu a dodržuje vlastní legislativu.
- **archaická** - rozdělování správy věcí soukromých nebo správy věcí veřejných. Za základní nástroj je považováno písmo, dále se ustanovuje pravidelná správa, vyvíjí se despotický řád a řád občanský, dochází ke vzniku správního aparátu, ale také k problémům omezené funkčnosti, kdy se přenáší zkušenosti s institucionalizovaným rozhodováním o věcech veřejných na úroveň polis¹ přes hranice přehledně strukturovaných pospolitostí do prostoru expanzivních říší, věci jsou rozhodnuty s účastí politicky aktivních členů společnosti, vytvářejí se tzv. elity. Vývoj archaické veřejné správy vychází z antického Řecka, starověkého Říma a středověku.

¹ Polis - obec, která se často způsobem svého života nápadně odlišovala od svého okolí a ztělesňovala silný samosprávný potenciál.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

- **feudální** - vytváří se vrchnostenské a patrimoniální správy, kdy obyvatelé žijící na pozemcích šlechty jsou povinni plnit pracovní povinnosti a odvádět část výtěžku ze své práce vůči majitelům půdy, vlastník půdy má tak nad poddanými správní, soudní i finanční moc.

- **stavovská** - veřejná moc se dělí mezi panovníka, šlechtu a vymezená města a cechy. Dochází k postupnému feudálnímu rozdrobení a vytváření stavovských šlechtických samospráv, které jsou postupně zprofesionalizovány, jsou vytvořeny funkce správců, administrátorů, arbitrů a zároveň nastolen dualismus obecného a správního práva.

- **absolutistická** - dochází k posílení moci panovníka jako základní osoby ústředního aparátu. Vytvářejí se centralizovaná absolutistická malá knížectví, která mají vlastní systém správy, vykonávají dohled nad městy, venkovskými obcemi, úřady dohlížejí na školství, veřejné práce a kontrolují finanční a daňovou správu.

- **etatistická** - formují se evropské státy a do centra dění se dostává stát. Dochází k přebudování správního aparátu, kdy správa je podřízena pravidlům, která mají ústavní hodnotu a jsou chápána jako služba veřejnosti. Exekutiva a administrativa veřejné správy jsou součástí tzv. reprezentativního panování, které se přizpůsobuje společenským okolnostem, podmínkám a zdrojům. Státům postupně přibývají úkoly v nových oblastech, tj. obchodu, zemědělství, dopravě a poštovníctví. Administrativní struktury veřejné správy se postupně rozrůstají, jsou vytvářeny nové manažerské profese a tím roste lidský potenciál administrativy.

Velký rozdíl v řízení veřejné správy byl zaznamenán při porovnání řízení prováděné tzv. administrátory (vyhýbají se chybám, mají neměnné cíle, tzv. arbitři, zdroje nejsou podstatné, zajatci hierarchické struktury, zajímají se o svou zodpovědnost, neznají cenu času, mají rádi krizová řízení, dlouhé procedury rozhodování, vidí pokrok ve všeobecném a uznávaném standardu) a tzv. manažery (hledají cesty k úspěchu, mají strategické cíle, tzv. protagonisté hry, považují zdroje za důležité, zaměřují se na své úkoly, delegují kompetence, čas jsou peníze, riskují ale s minimem, aktivně ovlivňují prostředí, dávají přednost rozhodnutí než rozhodování, experimentují). Tento nový směr řízení je nazýván Nový veřejný management (New Public Management), který je

především orientovaný na výsledky. K pravidelnému sledování řízení výkonnosti veřejné správy jsou používány komparativní analýzy, které mají za cíl sledovat složené ukazatele veřejné správy, jež jsou důležité pro rozvojové pomoci a mezinárodní podporu demokratických a ekonomických reforem. Mezi nevýhody této analýzy je uváděna subjektivnost názorů mezinárodních expertů, neaktuálnost některých dat a časové zpoždění možného pokroku (Pomahač, 2001, s. 121).

Řízení a hodnocení veřejné správy se zaobírá následujícími charakteristikami veřejné správy (Špaček, Nunvářová, 2009 in Pomahač, 2013):

- *„má exekutivní charakter, který vyžaduje, aby byl v její praxi následován princip zákonitosti, a vede k tomu, že účinnost a efektivnost správních činností může být ovlivněna kvalitou legislativy;*
- *je vícestupňový systém, je více hierarchická v jejím subsystému státní správy, ale obtížněji koordinovatelná z úrovně státu v decentralizovaném a samostatnějším subsystému samosprávy;*
- *je předmětem politického rozhodování a politické kontroly;*
- *ve vztazích s veřejnou správou může mít občan různé a někdy vzájemně protikladné role;*
- *existuje více osob či zájmových skupin, které jsou zainteresovány na cílech a činnostech dané organizace, mohou tuto organizaci ovlivnit či jsou samy ovlivněny jejími aktivitami, rozhodnutími a praktikami;*
- *vnímané efekty některých veřejných služeb mohou být ovlivněny chováním a schopnostmi jejich uživatelů;*
- *má jako poskytovatel veřejných služeb a jako prosazovatel regulace monopolistické charakteristiky.“*

Veřejná správa je neziskovou organizací, která je ale ovlivněna státní regulací, a tím také se státem selhává. Hodnocení veřejné správy je velmi složité a komplexní a neexistuje ideální nástroj pro hodnocení, který by odpovídal konkrétní organizaci.

2.2 Institucionální hodnocení kvality - nová institucionální ekonomie

S teorií, že instituce hrají důležitou roli v ekonomii, přišel jako první Thorstein B. Veblen, když v USA v roce 1899 vydal knihu s názvem "The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of the Evolution of Institutions". Veblen je považován za zakladatele nového teoretického směru v ekonomii, tzv. institucionalismu. Tento směr zdůrazňuje důležitou roli institucí při utváření ekonomického chování lidí i při dosahování určité ekonomické výkonnosti. Dále poukazuje na fakt, že se instituce v čase mění, a tím jsou schopny reagovat na působení ekonomických činitelů (Sojka, 2000, s. 248). Druhým spoluzakladatelem je považován John R. Commons, který se od Veblena lišil rozdílným přístupem, je považován za zakladatele právního směru, zatímco Veblenovo pojetí je považováno za sociálně psychologické. Mezi společné charakteristiky institucionalismu patří (Sojka, 2000 in Žák, Vymětal, 2005):

- *„hlavním předmětem zkoumání jsou instituce, které jsou široce pojímány (zahrnují zejména společenské uspořádání, pravidla, normy chování, organizace a právní normy);*
- *instituce se proměňují v čase v důsledku přirozeného vývoje kombinace s lidskými zkušenostmi v procesu dosahování cílů - vzniká proces evoluce institucí;*
- *ekonomické instituce a ekonomická činnost nemusí mít stejné cíle;*
- *zkoumání institucí je zaměřeno na řešení praktických problémů.“*

Nový směr, tzv. nová institucionální ekonomie, se začal rozvíjet v 60. letech 20. století. Mezi jeho dva hlavní představitele, kteří jsou i nositeli Nobelovy ceny za ekonomii, patří Ronald H. Coase, který představil teorii transakčních nákladů v letech 1932-1937, a Douglas C. North, který svou publikací "Institutions, Institutional Changes and Economic Performance" z roku 1961 představil svůj pohled na instituce, institucionální změny a jejich dopad na ekonomickou výkonnost. Tento směr se oproti neoklasickému modelu liší především tím, že považuje instituce za proměnnou. Dokazuje, že se instituce v čase a prostoru mění v závislosti na politických změnách, změnách ve struktuře vlastnických práv, s technickými pokroky a v závislosti na dalších jevech,

kteřé mají významný vliv na chování ekonomických subjektů. Mezi ústřední pojmy nové institucionální ekonomie patří informace, transakční náklady a vlastnická práva. Až v 80. letech 20. století došlo k formulaci a vytyčení hlavních otázek směru nové institucionální ekonomie (Holman, 2005, s. 330-331):

- Jak soubory společenských pravidel ovlivňují ekonomické chování?
- Jakou logiku mají společenská pravidla, která ovlivňují výrobu a směnu?
- Jak se tato pravidla mění?

I když teorie nové institucionální ekonomie nebyla doposud jednotně definována jako myšlenkový proud, jsou v současné době považovány myšlenky Douglassa C. Northa, který představil svou teorii vývoje ekonomické výkonnosti v čase na přednášce k příležitosti udělení Nobelovy ceny v prosinci 1993, jako nejakceptovanější a nejrozšířenější přístup teorie nové institucionální ekonomie. Autoři (Žák, Vymětal, 2005) je ve své odborné stati shrnují následovně:

- *„Ekonomická historie se zabývá výkonností ekonomiky v čase.*
- *Při analýze ekonomické výkonnosti v čase se přijímaly dva mylné předpoklady. Za prvé, že instituce nejsou důležité, a za druhé, že čas není důležitý.*
- *Instituce vytváří strukturu stimulů společnosti. Z toho vyplývá, že politické a hospodářské instituce představují základní faktor určující ekonomickou výkonnost.*
- *Čas představuje ve svém vztahu k hospodářským a společenským změnám rozměr, ve kterém lidské bytosti určují v procesu učení způsoby vývoje institucí.*
- *Instituce jsou lidmi tvořena omezení, která vnášejí strukturu do lidského jednání. Skládají se z formálních omezení (pravidla, zákony, ústavy), neformální omezení (normy chování, zvyklosti a pravidla jednání uplatňovaná samotnými jednotlivci) a způsobů zajišťování jejich dodržování. Ve svém souhrnu vymezují strukturu stimulů jednotlivých společností a především ekonomik.*
- *Pouze v podmínkách nulových nákladů smlouvání dosáhnou účastníci řešení, které maximalizuje agregátní důchod bez ohledu na institucionální uspořádání.*

- *Institucionální vývoj ekonomik je utvářen vzájemným působením mezi institucemi a organizacemi. Pokud instituce představují pravidla hry, organizace a podnikatelé jsou hráči.*
- *Ekonomická změna je všudypřítomný, neustálý, postupný proces, který je výsledkem každodenních rozhodnutí individuálních účastníků a podnikatelů v podnicích.“*

Základem nové institucionální ekonomie je postavení a funkce institucí jako základního kamene pro výkonnost ekonomie státu. Instituce jsou Douglassem C. Northem definovány jako *"pravidla hry ve společnosti"* a *"jako lidmi navržená omezení, jež ovlivňují lidské vztahy"* (North, 1990 in Žák, Vymětal, 2005). Za pojmem instituce ale stojí její aktéři, tj. jednotlivci, skupiny nebo organizace, kteří svými myšlenkami a činy reprezentují různé ekonomické, politologické i sociální přístupy, a tím ovlivňují jednotlivé veřejné politiky. Aby instituce byly schopny plnit své funkce, musí být zajištěn způsob dodržování jejich pravidel a omezení, které North rozděluje na formální (politická pravidla, ekonomická pravidla a smlouvy) a neformální (normy chování, zvyklosti a pravidla jednání uplatňovaná samotnými jednotlivci).

Jütting (2003, s. 14) člení instituce dle oblastí, ve kterých působí, na právní (ústava, právní systém, zákony, ale také systém práva či způsob vynucování práva), ekonomické (pravidla, která určují způsob distribuce a alokace), politické (pravidlo pro volby, volební systém, stranický systém, systém kontroly moci atd.) a sociální (přístup ke vzdělání, zdravotnictví, sociální zabezpečení a gender rovnováha).

Hall a Taylor (1996 in Žák, 2005) ve své odborné stati definují čtyři druhy institucionalismu:

- **historický** - představuje formální i neformální zvyky, procedury, normy a konvence, které jsou zakotvené do organizační struktury institucionálního rámce. Může ovšem dojít k institucionální změně, ke které dojde v případě kritické situace.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

- **racionalistický** - vnímá aktéra jako racionálně uvažujícího hráče s exogenně danými preferencemi, jehož primárním cílem je maximalizace užitku vycházející z logiky výhodnosti.

- **sociologický** - pokládá mimo jiné za důležité i soubory ustálených symbolů, významy jednání, hodnotové postoje a morální vzorce, které určují lidské jednání.

- **komparativní** - pracuje s různými modely kapitalistické ekonomiky, tj. s deskripcí reality a s prostředky pro formulaci cílů hospodářské politiky v oblasti institucionální kvality vztahující se k nutnosti reforem institucí, jejich naléhavosti a směru přizpůsobení.

Nová institucionální ekonomie si dává za cíl hledání příčin odlišného vývoje institucí v čase jak v jednotlivých zemích, tak i porovnání vývoje zemí se stejnými výchozími podmínkami. Jednou z hlavních otázek nové institucionální ekonomie je zjistit, jaký mají instituce vliv na ekonomickou výkonnost a jak by bylo možné porovnat výkonnost všech ekonomik.

Piech (2003 in Žák, Vymětal, 2005) ve své publikaci rozděluje faktory ovlivňující ekonomický růst na:

- **obecné**, které ovlivňují dominantní ideje a názory ve společnosti, historický vývoj.

- **sociální a psychologické**, které patří k poměrně stabilním charakteristikám sociálního systému, který změnil vývoj společnosti. Jedná se o psychologické rysy lidí, jež vytvářejí společnost a mají speciální role, které vytváří národní kulturu, mentalitu a etické vzorce chování.

- **politické**, mezi které patří kvalita ústavy a koordinace mechanismů mezi státní a podnikovou sférou, politická kultura a neformální pravidla a tradice.

- **ekonomické**, které udávají úplná "pravidla hry" pro rozdělení aktivit na efektivní a neefektivní, přesně definují vlastnická práva, fungování a sociální pravidla obchodu, efektivní fungující finanční a bankovní systém, přiměřené metody řízení rizik a systém pojištění, přijatelný a nekonfliktní systém daní, mnohotvárné struktury ekonomiky a stanovují existence ekonomických institucí, které mají pozitivní vliv na dlouhodobý růst.

Jednou z hlavní studií, na kterou se ekonomové zaměřili a kterou posléze i prokázali, je, že kvalita institucí má nezpochybnitelně silný vliv na kvalitu ekonomických institucí. V dnešní době je používána celá řada přístupů k měření a hodnocení kvality institucionálního prostředí, ovšem neexistuje žádný jediný souhrnný index institucionální kvality. V současné době existuje mnoho mezinárodních organizací, které pravidelně v empirických analýzách zkoumají rozdíly ekonomické výkonnosti mezi zeměmi a jejich příčiny (Žák, Vymětal, 2005).

Z výsledků porovnání institucionální kvality zemí EU je možné země zařadit do různých modelů kapitalismu. Amable (2003, s. 92) rozděluje modely kapitalismu na základě komparativní analýzy pěti klíčových institucionálních oblastí, tj. konkurence na trhu se zbožím, poměr mzda/práce a trh práce, sektor zprostředkování financí a správa a řízení společnosti, sociální ochrana a sektor vzdělání, do pěti skupin:

- **tržní ekonomiky, tzv. anglosaský model** - charakterizován vysokou úrovní konkurence na trhu produktu, která vyžaduje schopnost rychle a flexibilně reagovat na změnu trhu. Sociální zabezpečení je poskytováno především na soukromé bázi, existuje vysoká konkurence v sektoru vzdělání, model podporuje rozvoj všeobecných znalostí a zkušeností, a tím i možnost snadnějšího přesunu z jednoho místa na druhé.

- **sociálně demokratické ekonomiky** - charakterizován aktivní sociální politikou na pracovním trhu, která představuje větší ochranu zaměstnanců, koordinovanost a vyšší solidaritu při rozdělování mezd, dlouhodobé plánování.

- **evropský kontinentální kapitalismus** - charakterizován s poměrně vysokou mírou ochrany zaměstnanosti a méně rozvinutým sociálním zabezpečením, centralizovaným finančním systémem s podporou dlouhodobého strategického plánování, koordinovaným vyjednáváním o mzdách a platové solidaritě, podporou sociální ochrany a raným odchodem do důchodu, které by měly podpořit vyšší produktivitu.

- **jihoevropský (středomořský) kapitalismus** - charakterizován vyšší mírou ochrany zaměstnanosti a nižší sociální ochrany, nižší úrovní konkurence na trhu, limitováním vzdělání a schopnosti pracovní síly, dlouhodobí zaměstnanci jsou chráněni

zaměstnavateli a od nových zaměstnanců se očekává, že budou flexibilnější s pracovní smlouvou.

- *asijský kapitalismus* - charakterizován centralizovaným finančním systémem, spoluprací velkých společností se státem, investicí do pracovních sil a dlouhodobým plánováním.

Hall a Soskic (2001 in Žák, 2007) rozdělují jednotlivé země do různých druhů kapitalismu na základě rozdílnosti ve fungování firem, vzdělávání v rámci firem, corporate governance (správa a řízení společností), mezifiremních vztahů a motivace pracovníků. Definice jejich kapitalistických ekonomik se pohybuje v rozmezí od liberálně tržních ekonomik až po ekonomiky koordinovaných trhů.

K porovnání dynamiky institucionálních změn je v ekonomických analýzách používán vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných statků na HDP v daném roce. Žák (2007) ve své studii s názvem Proměny institucionálního prostředí ČR ve srovnání s ostatními zeměmi EU porovnává dynamiku institucionálních změn, a tím daný přesun některých zemí EU-25 do jiných modelů kapitalistické ekonomiky.

2.3 Hodnocení kvality veřejné správy v rámci projektu Světové banky

Kvalita veřejné správy je považována za jeden z klíčových faktorů dlouhodobě udržitelné růstové výkonnosti. Světová banka v roce 1996 zahájila projekt Governance Matters (GM), později přejmenován na Worldwide Governance Indicators (WGI), jehož podstatou je hodnocení kvality veřejné správy v čase na základě agregovaných ukazatelů, které zahrnují několik stovek dílčích ukazatelů z 31 datových zdrojů vedených různými mezinárodními organizacemi. Do roku 2002 se hodnocení provádělo každé dva roky, od roku 2003 se ovšem provádí každoročně, i když jeho výsledky jsou publikovány s dvouletým zpožděním (Kolektiv CES, 2011, s. 135-136).

Světová banka v pojetí konceptu "governance" považuje tradice a instituce, pomocí kterých je v zemi uplatňována moc. Kvalita správy je vymezena jako vzájemně propojený komplex tří základních oblastí, které sledují procesy, jimiž jsou vlády vybírány, kontrolovány a obměňovány, schopnost vlády efektivně formulovat a realizovat přiměřené politiky a nakonec respekt občanů a stav institucí, které řídí ekonomické a sociální interakce mezi nimi. Pro každou ze tří oblastí jsou stanoveny dva indikátory, a tím je kvalita správy hodnocena celkem šesti agregovanými ukazateli, mezi které patří (Kolektiv CES, 2011, s. 136):

- **kvalita demokracie** - hodnotí rozsah demokracie podle základních charakteristik politického procesu, občanských svobod a politických práv a nezávislost médií.
- **politická stabilita** - vyjadřuje politickou nestabilitu a násilí, a tím možnou destabilizaci vládní moci nebo jejího svržení včetně hrozby terorismu.
- **efektivita vlády** - je hodnocena na základě kvality poskytovaných veřejných služeb, byrokracie, kompetentnosti úředníků, nezávislosti úřadů na politických tlacích a důvěryhodnosti vlády.
- **regulační zatížení** - hodnotí, jak politické zásahy narušují funkčnost trhů, zahraničního obchodu a podnikání.
- **kvalita práva** - vyjadřuje vnímání výskytu násilné i nenásilné kriminality, účinnost a předvídatelnost soudních rozhodnutí a vynutitelnost smluv.
- **schopnost kontroly korupce** - jako využití veřejné moci k získání soukromého užitku, kdy přítomnost korupce je obvykle považována za projev nedostatečného respektu korumpujícího a korumpovaného vůči stanoveným pravidlům.

Jednou z nevýhod této metodiky je, že základním zdrojem analýzy jsou ve většině případů tzv. měkká data. Z tohoto důvodu uvádí Světová banka kromě bodových odhadů i směrodatnou odchylku. Výsledky jednotlivého hodnocení jsou prezentovány ve formě normalizovaných hodnot v intervalu -2,5 (nejhorší výsledek) až + 2,5 (nejlepší výsledek) (Kolektiv CES, 2011, s. 136).

2.4 Veřejná správa České republiky

Pomahač (Pomahač a kolektiv, 2013, s. 55) definuje veřejnou správu v českém prostředí jako součet disjunktivně vymezené státní správy, územní, případně zájmové samosprávy a ostatní veřejné správy. Jednotlivé části veřejné správy se mohou překrývat, a tím může vznikat zdroj permanentního napětí.

Soustava státní správy je podle Hendrycha (2012 in Pomahač a kolektiv, 2013) rozčleněna hierarchicky do pěti orgánů: vláda jako vrcholný orgán výkonné moci, ministerstva, správní úřady s celostátní, resp. s omezenou místní působností, veřejné sbory a hlava státu.

Územní samosprávy se podle zákona č. 1/1993 Sb. Ústavy České republiky člení na obce, které jsou základními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Územní samosprávy jsou považovány za územní společenství občanů, které mají právo na samosprávu. Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, kterou lze vytvořit nebo zrušit jen ústavním zákonem. Obec je samostatně spravovaná zastupitelstvem, kdy členi jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva na čtyřleté funkční období. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, může vydávat obecně závazné vyhlášky, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Územní samosprávné celky jsou považovány za veřejnoprávní korporace, které mohou vlastnit majetek a hospodařit s ním podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do jejich činností pouze, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem jim stanoveným.

Mezi ostatní veřejné správy jsou zařazeny nezávislé instituce zejména s právní subjektivitou, jako např. centrální banka, ústavy poskytující veřejné služby, VZP, Česká tisková kancelář, Česká televize atd. (Pomahač a kolektiv, 2013, s. 55).

Autoři (Pomahač a kolektiv, 2013, s. 45-54) ve své publikaci Veřejná správa shrnují v kapitole "Je veřejná správa reformovatelná?" průběh reformy veřejné správy České republiky od 90. let 20. století až po reformu uskutečněnou vládou Petra Nečase (2010-2013). Jednotlivé fáze reformy jsou dle výše uvedených autorů volně zpracovány v následujícím textu a jsou doplněny poznatky dokumentů týkajících se reformy veřejné správy. Ty jsou publikovány na stránkách Vlády České republiky.

Po sametové revoluci nastaly velké politické změny, a tím i snaha přejít z komunistického režimu do demokratického vládnutí. Jednou z důležitých změn tak byla změna systému veřejné správy, která je považována za první reformu veřejné správy od převrácení režimu. Je potřeba podotknout, že administrativní reforma v České republice je proces, který nemá časové omezení, ale je možné ho rozdělit na různé fáze. Prvním zásahem bylo již v roce 1990 zrušit celý systém národních výborů a nahradit ho vytvořením samosprávných obcí a zřízením okresních úřadů jako orgánů státní správy se všeobecnou působností na území okresů. Dalším zásahem do systému veřejné správy bylo zrušení devíti původních ministerstev a nahrazení je deseti novými.

Po rozpadu československé federace se česká vláda ve svém prohlášení zavázala k reformě státní správy s cílem přenést rozhodovací pravomoci blíže k občanovi, připravit zákon o státní službě a upevnit principy právního státu České republiky. 16. prosince 1992 byla schválena nová Ústava, ve které je stát členěn na obce jako základní samosprávné celky, a kraje jako vyšší územní samosprávné celky. Po parlamentních volbách v roce 1996 přichází k moci po druhé za sebou vláda Václava Klause s cílem racionalizace a decentralizace veřejné správy, jež má zlepšit profesionalitu a prestiž aparátu veřejné správy a respektovat politickou a stranickou nezávislost. Byl zrušen Úřad pro legislativu a veřejnou správu, který ale nebyl ničím nahrazen, pouze některé legislativní oblasti byly přeneseny na ministerstvo spravedlnosti. Posléze byla v roce 1997 část správních kompetencí přenesena na ministerstvo vnitra. Tento rok proběhla v parlamentu také diskuze o počtu krajů (14), které mají být zřízeny k 1. lednu 2000. V červenci stejného roku vydala Evropská

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

komise stanovisko k žádosti České republiky o členství v Evropské unii, ve které uvedla své výhrady k postupu reformy veřejné správy, jež byla podmínkou pro vstup do EU.

Z důvodu pádu vlády na podzim 1997 přebírá dočasně úřednickou vládu Josef Tošenovský a jako reakci na stanovisko Evropské komise chce pokračovat v reformě veřejné správy. V roce 1998 je vydáno usnesení č. 202/1998 o výkonu státní správy na regionální úrovni, který je svěřen krajům. Dochází tak ke smíšenému modelu výkonu veřejné správy. Vláda si dává za cíl vypracovat nový správní řád a urychlit vypracování zákona o hospodaření s majetkem územních samospráv, zákona o Nejvyšším správním soudu, zákonu o státní službě. Cílů si vláda zadala plno, ale její krátké politické vedení neumožnilo jejich realizaci. Jediným pozitivním krokem bylo, že Česká republika přistoupila k Evropské chartě místní samosprávy a Evropské rámcové úmluvě o přeshraniční spolupráci mezi územními orgány.

Po volbách přebírá v červenci 1998 vládu Miloš Zeman, jehož vláda hodlá zastavit trend k neodůvodněnému nárůstu a byrokratizaci veřejné správy, a chce tím tak obrátit negativní vnímání veřejné správy občany. Je vytvořen úsek pro řízení reformy, který je vedený náměstkem ministra vnitra, a meziresortní tým, který je reprezentován náměstkou jednotlivých ministrů. Vláda jako další krok schválila dílčí kompetence, které se týkaly přípravy pracovníků veřejné správy a jejich jazykové kvalifikace, informatizaci veřejné správy, zvýšení účinnosti veřejného sektoru, zvýšení účinnosti řízení ve veřejné správě a zvýšení veřejné kontroly. Jednotlivé kroky vlády byly shrnuty v dokumentech Systém vzdělávání zaměstnanců veřejné správy a Etický kodex zaměstnanců veřejné správy. Vláda nadále schválila zákon o úřednících územních správních celků, který měl být v účinnosti od 1. ledna 2015, ale od té doby byl již několikrát upraven. První volby do krajských zastupitelstev proběhly 12. listopadu 2000 a jsou považovány za uzavření první fáze reformy územní veřejné správy. Pochyby o plné funkčnosti smíšeného modelu vyvolávají potřeby další reformy, která si dává za cíl vyřešení problémů územně správního uspořádání a zvládnutí přenosu působení z okresních úřadů na kraje. Ke konci roku 2002 tak měla být ukončena činnost okresních úřadů, a tím i ukončena druhá fáze územní veřejné samosprávy. Legislativně i technicko-organizačně bylo vše

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

zajištěné, ale nebyly dořešeny otázky ohledně spolupráce obcí, jejich počet vzhledem ke struktuře osídlení ani podmínky mezikrajské koordinace.

Dalším krokem reformy veřejné správy ČR bylo, když vláda Vladimíra Špidly schválila v březnu 2004 hlavní směry reformy a modernizace ústřední státní správy. Souhlasila s převodem řízení této reformy a čtyř funkčních míst z Ministerstva vnitra na Úřad vlády. Plánem nové reformy bylo připravit plán na podporu a tvorbu výkonového a finančního managementu v ústřední státní správě, dále zpracovat pravidla pro společné investice veřejného a soukromého sektoru a provést analýzu a navrhnout koncepci systémů kontroly veřejné správy. Výsledkem byly první kroky k informatizaci veřejné správy.

V dubnu 2005 si vláda Jiřího Paroubka dává za cíl posílení vnitřního kontrolního systému veřejných financí a zlepšení podmínek pro efektivní státní dozor nad zákonností v činnosti orgánů územních samosprávních celků. Krátké působení Paroubkovy vlády ale ovšem způsobilo nemožnost jakéhokoli zásahu do veřejné správy.

Změna politického kurzu, kdy se k vládě dostává pravicová vláda Miroslava Topolánka, pozastavila reformy socialistů. Vláda začala propagovat ideje New Public Management a přišla se strategií Smart administration, tj. efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby pro období 2007-2015. Jednalo se o seznam záměrů strategických projektů pro čerpání prostředků ze Strukturálních fondů EU, které se však v praxi neosvědčilo. Vláda za svého působení schválila dokumenty: Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace, Metodika stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy a Koncepce snížení nadbytečné regulace a byrokratické zátěže.

Následující přechodná úřednická vláda Jana Fischera se zaměřila jen na některé rozpracované projekty reformy veřejné správy, a to především v procesu základních registrů veřejné správy a podpoře univerzálních kontaktních míst veřejné správy (tzv. Czech Point).

Nástup vlády Petra Nečase v červenci 2010 přináší s sebou další snahu o pokračování reformy veřejné správy, která má za cíl profesionální, kvalitní, efektivní a přívětivou

veřejnou službu vykonávanou vzdělanými a nadále vzdělávajícími se úředníky státní správy. Vláda se zavazuje přijmout kroky ke zpracování koncepce optimálního uspořádání veřejné správy s cílem získat odborný rámec pro dokončení reformy veřejné správy. Ve stejné době ale také musí čelit problémům financování výkonu státní správy a řešení problémů zadluženosti obcí a krajů. Snaží se projednat návrh jednotné právní úpravy práv a povinností úředníků veřejné správy, a tím zajištění odpolitizovanosti, profesionalizace a stabilizace veřejné správy. Vláda nadále přebírá rozpracované projekty, jako jsou Strategie elektronizace vybraných agend ve veřejné správě, Základní registry veřejné správy, Univerzální správní řízení a Rozvoj inforatického systému datových schránek a kontaktních míst veřejné správy. V červenci 2012 Úřad vlády vydal statistiku poločasu, ve které jsou uvedeny změny počtu stavu zaměstnanců na jednotlivých ministerstvech. Jedná se celkové snížení počtu zaměstnanců veřejné správy. Vládní usnesení č. 399/2012 ovšem pokračuje v úsporných opatřeních v oblasti zjednodušení agend a zrušení duplicit ve státní správě, které má snížit náklady veřejné správy v následujících letech. Pro zavedení úsporných opatření je použita metoda kombinace rychlých opatření (zjednodušení řídicí struktury, sdílení obslužných činností, spojování podpůrných jednotek včetně analytických, řešení veškerých činností nesouvisející bezprostředně s výkonem státní správy) a střednědobých opatření (sloučení ministerstev a včlenění do nich zredukovaných samostatných ústředních úřadů, vytvoření společných regulačních úřadů). Vláda se nadále věnuje projektu Základní registry, mimo jiné eSbírka a eLegislativa, jehož cílem je usnadnit občanům přístup k pramenům platného práva a umožnit lepší orientaci v právním řádu ČR, zkvalitnit a zefektivnit tvorbu práva v celém legislativním procesu. Občané by tak měli mít možnost se účastnit na tvorbě právních předpisů, a tím vytvořit lepší podmínky pro začlenění posuzování dopadů regulace a administrativní zátěže.

3 Praktická část

První část praktické části bakalářské práce je zaměřena na zjištění postavení kvality veřejné správy České republiky vůči ostatním státům Evropské unie na základě ukazatelů kvality správy. Druhá část porovnává vztah mezi kvalitou institucionálního prostředí s ekonomickým růstem a postavení České republiky v celkovém hodnocení konkurenceschopnosti vůči ostatním státům Evropské unie.

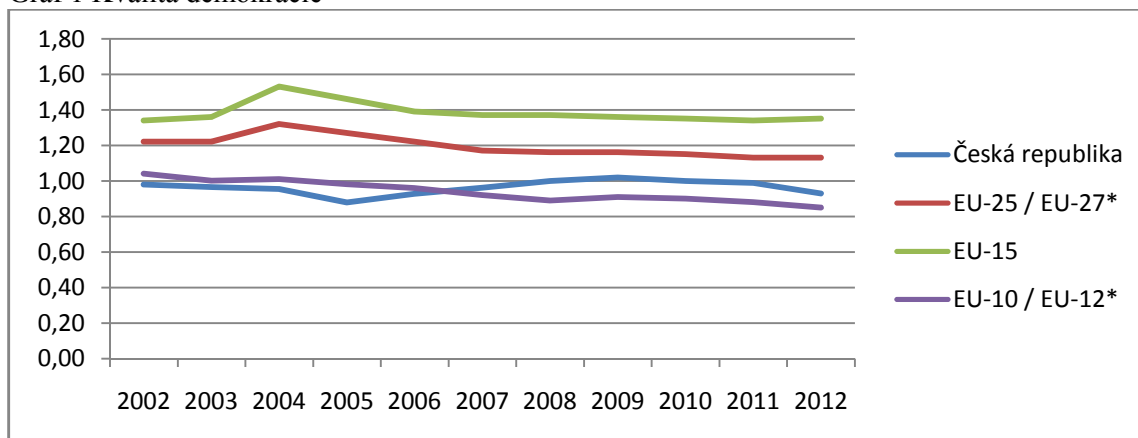
3.1 Srovnání ukazatelů kvality správy České republiky se zeměmi Evropské unie

Srovnání ukazatelů kvality správy České republiky (ČR) se zeměmi Evropské unie (EU) v letech 2002 až 2012 je analyzováno na základě porovnání agregovaných ukazatelů, které jsou každoročně publikovány Světovou bankou v rámci projektu Worldwide Governance Indicators (WGI). Kvalita správy je v projektu Světové banky hodnocena na základě šesti hledisek, mezi která patří demokracie, politická stabilita, efektivita vlády, regulační zařízení, právní řád a kontrola korupce. V následujícím textu jsou jednotlivé ukazatele pro ČR porovnány v čase s ukazateli zemí Evropské unie. Země EU jsou rozděleny do třech skupin: EU-27 (všechny státy EU kromě Chorvatska), EU-15 (státy, které byly součástí EU před květnem 2004), EU-12 (tj. nové státy, které přistoupily do EU po květnu 2004, kromě Chorvatska). Je zapotřebí připomenout, že pojmy EU-27 a EU-12 se začaly používat až od 1. ledna 2007, kdy Bulharsko a Rumunsko oficiálně přistoupilo do EU. V letech 2002 až 2006 jsou jednotlivé ukazatele vypočítány pro EU-25 a EU-10. Jednotlivé výsledky ukazatelů jsou dále zpracovány graficky prostřednictvím spojnicových grafů, jež zachycují jejich vývoj. Minimální hodnota je -2,5 a maximální hodnota je +2,5, kdy vyšší hodnoty odpovídají vyšší úrovni kvality ukazatelů.

Kvalita demokracie

Ukazatel kvality demokracie hodnotí kvalitu a postup demokratických procesů v oblasti politiky, práv občanů, lidských práv a nezávislosti médií. V roce 2004 po vstupu do EU byla ČR klasifikována na 23. místo z 25 míst za Litvou a Lotyšskem, což vypovídá o určité stagnaci v oblasti dalšího rozvoje kvality demokracie. Snaha o přiblížení se západoevropské demokracii není úspěšná, a to je především způsobeno tím, že občané ztrácejí důvěru v představitele státu. V roce 2005 se situace ještě zhoršila kvůli aféře premiéra vlády a následným pádem vlády. V následujících letech se situace pomalu zlepšuje. V roce 2012 dochází opět k výraznému poklesu ukazatele kvality demokracie, kdy je ČR klasifikována na 20. místě z 27 za Litvou, Itálií, Lotyšskem, Maďarskem, Řeckem, Bulharskem a Rumunskem. Tento fakt se dá zdůvodnit tím, že občané státu si myslí, že demokratické principy nejsou dostatečně uplatňovány, neboť dochází k dysfunkcím orgánů státní moci, korupčním kauzám, kdy úředníci a veřejně činné osoby nenesou dostatečnou odpovědnost za své činy. V zemi vzniká frustrace, pocit bezmocnosti a bezvýchodisko ze současné situace, což může vyvrcholit vznikem extrémních stran a hrozí i možnost terorismu.

Graf 1 Kvalita demokracie



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Z grafu je patrné, že kvalita demokracie v ČR se do roku 2006 pohybovala pod průměrem EU-10, EU-25 a tím i EU-15. Průměr EU-12 v roce 2007 byl znehodnocen vstupem Bulharska a Rumunska do EU. Od roku 2007 se kvalita demokracie v ČR

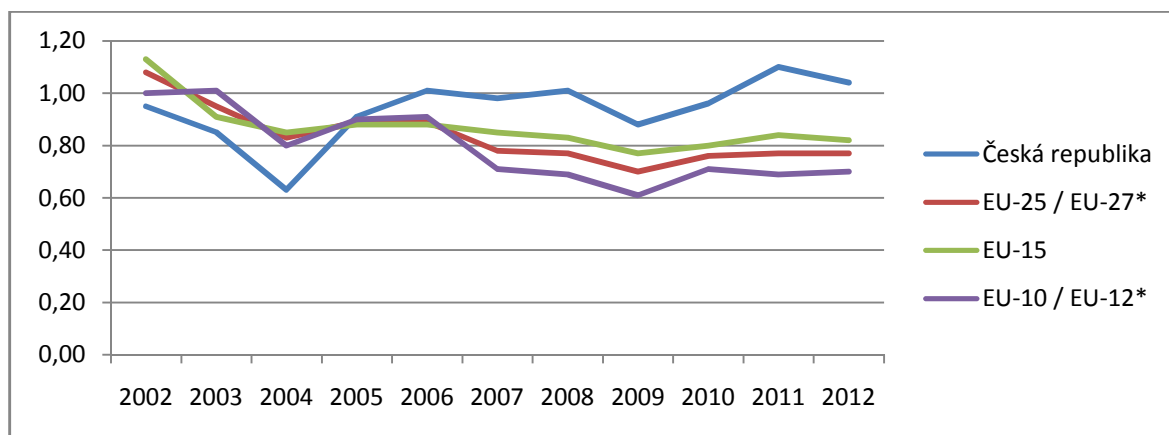
pohybuje nad průměrem EU-12, ale pořád si ještě drží značnou mezeru mezi průměrem EU-27 a EU-15. Důležitým krokem k přiblížení se hodnotám EU-27 je stabilizace politické situace, která navrátí občanům důvěru v demokratický systém.

Politická stabilita

Ukazatel politické stability odráží potenciál jejího porušení a monitoruje možnosti použití násilí k řešení politických sporů, a to jak hrozbou vojenského převratu přes vyřizování osobních účtů na politické scéně a hrozbou občanské války až po hrozbu extremismu a terorismu. Výsledek ukazatele politické stability v ČR pro rok 2004 jí přidělil 19. pozici z 25 za Lotyšskem, Slovenskem, Polskem, Francií, Velkou Británií a Španělskem. Od roku 2005 se ovšem ukazatel politické stability postupně zlepšoval, až na malé propady v roce 2007 a v roce 2009 způsobeném pádem vlád, předčasnými volbami a nespokojeností občanů s politickou situací.

I když se ukazatel politické stability v ČR od roku 2005 zvyšuje, průměr EU-27, EU-15 i EU-12 se ale propadá. To je především způsobeno politickou nestabilitou, skandály na politické scéně a vnitřními konflikty v některých členských zemích a také postupným nárůstem extremismu, a to jak pravicového křídla, tak levicového křídla.

Graf 2 Politická stabilita



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

I přes malé propady se ČR od roku 2005 dostala nad průměr EU-15 a do roku 2012 se nad ním udržela. V roce 2012 se ČR dostala na 9. místo z 27 za Finskem, Kypr, a

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

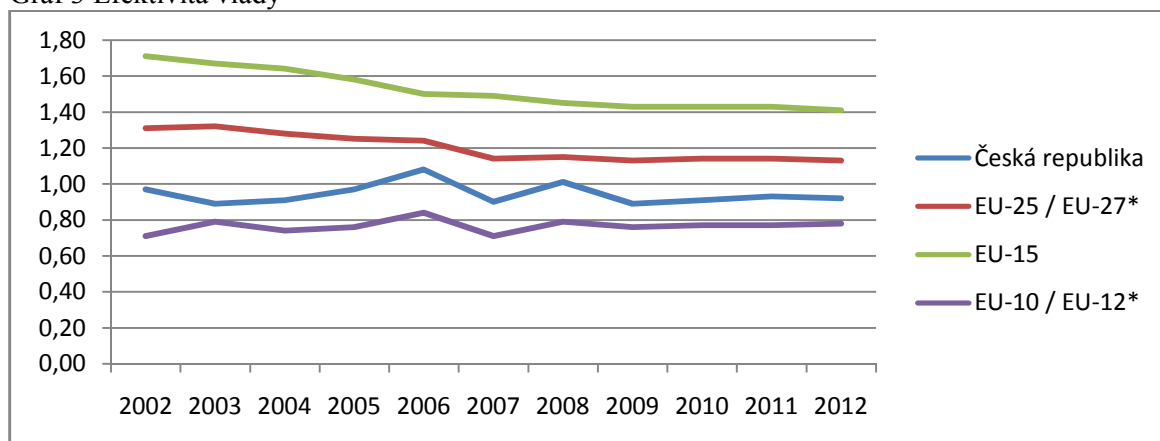
Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Lucemburskem, Rakouskem, Nizozemskem, Švédskem, Slovenskem a Maltou. Politická stabilita je nejlépe hodnoceným ukazatelem ČR ze všech hodnocených ukazatelů kvality veřejné správy.

Efektivita vlády

Ukazatel efektivity vlády hodnotí kvalitu byrokracie a služeb veřejného sektoru. Výsledek ukazatele efektivity vlády v ČR pro rok 2004 jí přidělil 16. pozici z 25, kdy se ČR pohybuje mezi průměrem EU-10 a EU-25. Efektivita vlády se od roku 2005 začala pomalu zlepšovat, i když docházelo k průběžnému kolísání ukazatele. ČR se snaží o reformu veřejného sektoru od pádu komunismu, jednotlivé vlády se zabývají reformou podle svého politického myšlení. Problémem ale je, že stálost jednotlivých vlád je velmi krátká, a tak nemají dostatek času rozdělané reformy dotáhnout úspěšně do konce.

Graf 3 Efektivita vlády



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

V roce 2012 se ČR propadla na 18. pozici z 27 za Litvu, Lotyšsko, Slovensko, Kypr, Maďarsko, Itálii, Bulharsko, Rumunsko a Řecko. Pod průměrem EU-12 se nachází Itálie a Řecko, které již několik let bojují s velkou finanční krizí, která tak výrazně ovlivňuje efektivitu vlády. Na druhé straně Portugalsko, které také patří k zemím, jež se potýkají s velkou finanční krizí, se v roce 2012 umístilo na 16. místě, tj. dvě místa před ČR. Tento fakt je vysvětlen velkými zásahy portugalské vlády se snahou vyvést zemi z krize.

Efektivita vlády ČR je hodnocena negativně pod průměrem EU-27 a EU-15. Zatímco západoevropské země čelí problému s rozsáhlým byrokratickým aparátem, veřejná správa v ČR stále čelí neefektivitě, korupci a neefektivnímu čerpání peněz z EU.

Regulační zatížení

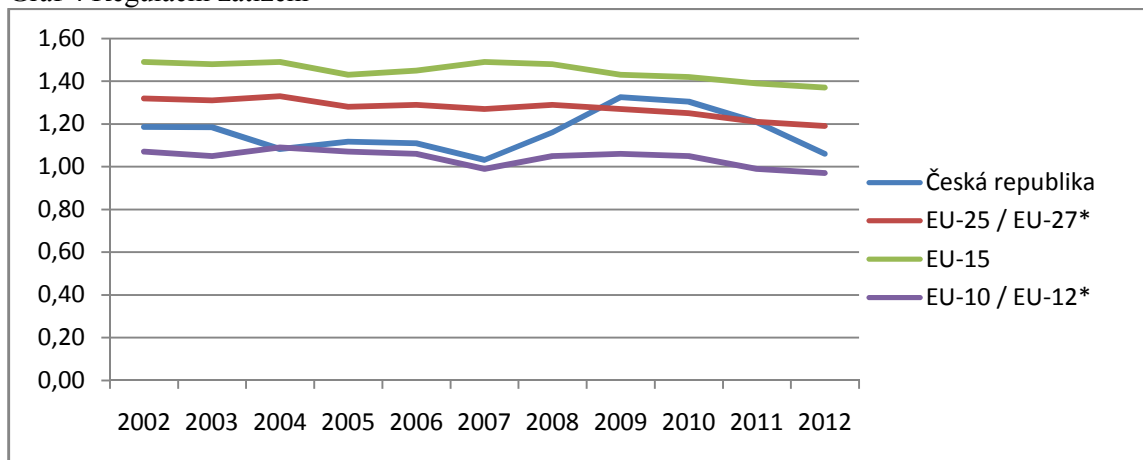
Sledování regulační kvality je významným signálem pro hospodářskou politiku při sledování cíle zvyšování konkurenceschopnosti, kde obecně platí shoda o nezbytnosti regulace, která ale nebude bránit svobodnému podnikání. Ukazatel regulačního zatížení hodnotí, jak jednotlivé politické zásahy narušují funkčnost trhů, zahraničního obchodu a podnikání. Nástrojem regulace jsou zákony a podzákoné právní předpisy, které jsou vydávány na všech úrovních veřejné správy, a různá pravidla vydávaná nevládními nebo samoregulačními orgány. Regulace se dají dělit do tří oblastí: ekonomickou (předpisy práva na ochranu hospodářské soutěže nebo stanovující ceny zboží a služeb), sociální (chrání veřejné zájmy jako je zdraví, bezpečnost, životní prostředí a sociální stabilita) a administrativní (písemnosti a úřední formality).

Výsledek ukazatele regulačního zatížení v ČR pro rok 2004 jí přidělil 21. pozici z 25 za Lotyšskem, Slovinskem, Řeckem a Polskem, kdy se ČR pohybuje na průměru EU-10. Vstup ČR do EU, a tím i vstup do celní unie s volným pohybem zboží, osob, služeb a kapitálu, přiměl ČR přijmout od roku 2004 stovky norem. Dochází postupně i k dalšímu rozvíjení společných politik EU, mezi které patří zemědělství, regionální rozvoj a doprava. ČR vypracovala v roce 2005 svůj první Národní lisabonský program pro období 2005-2008, jehož cílem je zlepšení konkurenční ekonomiky založené na reformách makroekonomické a mikroekonomické oblasti a na politice zaměstnanosti. Reformy jsou především zaměřeny na stabilizaci veřejných financí, zlepšení kvality podnikatelského prostředí, podporu vědy, výzkumu a inovací a zvýšení flexibility práce. V roce 2008 je vypracován druhý Národní program pro období 2008-2010, který pokračuje v předchozích reformách. V roce 2010 byla přijata strategie Evropa 2020 s cílem prosazení hospodářského růstu prostřednictvím třech hlavních pilířů, tj. "inteligentní růst", udržitelný růst a inkluzivní růst.

Česká republika od vstupu do EU v roce 2004 provedla následující reformy, které přispěly k zlepšení regulační kvality státu:

- změna zákona o daních (DPH, spotřební daň, daň fyzických a soukromých osob);
- v oblasti dopravy došlo k revizi silničních (mj. zavedení euroviněty) a železničních balíků, které berou ohled na environmentální politiku;
- novelizace některých důležitých zákonů v oblasti energetiky a postupná liberalizace trhu s plynem a elektřinou, přijetí telekomunikačního balíku, který má snížit ceny a napomoci k větší pružnosti na telekomunikačním trhu;
- ochrana spotřebitelů a zaručení kvality poskytovaných výrobků a služeb (směrnice pro bezpečnost a ochranu práv spotřebitelů, směrnice o klamavé a srovnávací reklamě, novela zákona o regulaci reklamy a novely obchodního zákoníku, směrnice o spotřebitelském úvěru);
- zodpovědnost za politiku veřejného zdraví nese každý členský stát samostatně, ovšem dochází k přijetí směrnice o přeshraniční zdravotnické péči a směrnici o poskytování farmaceutických přípravků, jež podléhají omezení výdeje na lékařský předpis;
- politika zaměstnanosti a sociálních věcí přijala směrnici o pracovní době, směrnici o diskriminaci, směrnici o službách. Tato politika dále čerpá ze sociálního fondu EU pro podporu růstu a zaměstnanosti;
- politika životního prostředí připravila tzv. klimaticko-energetický balík a v roce 2010 přijala směrnici o odpadech a směrnici o bezpečném nakládání s vyhořelým palivem a s radioaktivním odpadem;
- politika zemědělství a rybolovu musela postupně přijmout soubor legislativních standardů EU, aby byla schopna využívat dotací a získávat přímé platby z EU. Mezi reformy patří regulace a harmonizace hygienických parametrů, splnění technických parametrů např. u klecových systémů, regulace nabývání zemědělské půdy a lesů pro osoby, které nemají trvalý pobyt na území ČR, přizpůsobení se systému kvótního omezení zemědělské produkce, koncepce potravinářství, koncepce vodohospodářství, organizace trhů se zemědělskými komoditami.

Graf 4 Regulační zatížení



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Česká republika se až do roku 2007 pohybuje jen lehce nad průměrem EU-10/EU-12. Od roku 2007 nastává prudký vzestup, který vrcholí v roce 2009. Ukazatel regulačního zatížení ČR se od roku 2009 do roku 2011 pohybuje nad úrovní EU-27. Od roku 2011 ale opět dochází k prudkému sestupu a v roce 2012 se ČR umístila na 16. pozici z 27. I když se pozice ČR zlepšila, průměr regulačního zatížení v roce 2012 je o 0,02 bodu nižší než v roce 2004.

Ministerstvo vnitra uskutečnilo v roce 2008 výzkum informovanosti veřejnosti o platné regulaci a právech a povinnostech. Jako výsledek vyplynulo, že občané jsou spíše nespokojeni se současným právním systémem. I když je podle nich informovanost veřejnosti dostatečná, jako problém uvedli především srozumitelnost a interpretaci jednotlivých zákonů. Rádi by zlepšili spolupráci s veřejností, a to především v oblastech, které se přímo týkají občanů (stavebnictví, práce/zaměstnanost, finance a majetek, zdravotnictví a sociální oblast, dopravu).

V roce 2011 byl v ČR založen nezávislý orgán pro kontrolu kvality hodnocení dopadů regulace (Komise RIA – Regulatory Impact Assessment). Jeho cílem je posoudit kvalitu, úplnost a dopad předkládaných návrhů vlády, ke kterým pak zpracuje stanoviska s jeho doporučeními. Komise RIA zveřejňuje výroční zprávy ze své činnosti spolu s doporučeními ke zlepšení procesu hodnocení regulace v ČR. První zpráva

Komise RIA byla předložena za rok 2012, ve které jsou zdůrazněny následující nedostatky: nejsou řádně prováděny konzultace s představiteli dotčených subjektů, nedostatečné vyhodnocování a zdokumentování možných výsledků/dopadů, jednostranné zaměření na cíl bez dostatečného zohlednění dopadů mimo rezort, a to zejména ohled na konkurenceschopnost, podnikatelské subjekty a skupiny obyvatel, chybí srozumitelný a věcný popis řešeného problému, chybí jasně stanovený účel připravované legislativy a popis očekávané změny chování subjektů, na které se legislativa vztahuje, nejasná kvantifikovatelnost co se týče případných nákladů spojených s novým zákonem.

Kvalita práva

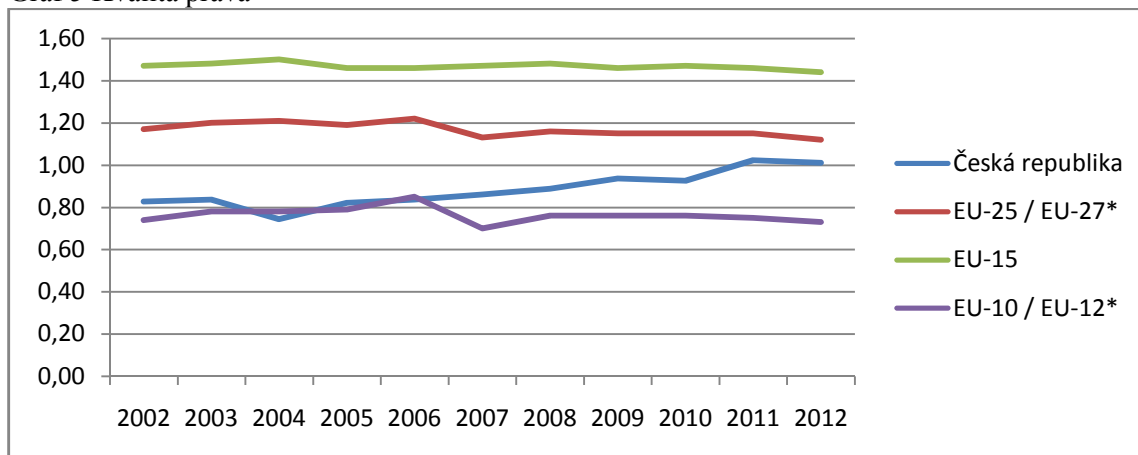
Ukazatel kvality práva je považován za vymezení základních formálních pravidel, která vytváří mantinel pro chování ekonomických subjektů. Je zaměřen především na míru ochrany vlastnických práv a vymahatelnost smluv a dále také měří efektivitu činnosti soudů a policie, jejich politickou nezávislost, účelnost a dopad soudních rozhodnutí. Kvalitní legislativa, která nepředstavuje nadměrnou administrativní zátěž, je považována za nezbytný předpoklad k vyšší konkurenceschopnosti.

V roce 2004 se ukazatel kvality práva propadl v porovnání s roky 2002 a 2003. ČR se pohybovala pod úrovní EU-10 a je zařazena na 20. místo z 25 po Litvě, Lotyšsku, Itálii, Slovensku a Polsku. Hlavním důvodem bylo, že ČR nestačila přijmout a aplikovat dostatečné množství tzv. *acquis communautaires*², jež bylo podmínkou pro vstup do EU.

Od roku 2005 se ukazatel kvality práva postupně zlepšoval a v roce 2007 se průměr ČR dostal nad průměrem EU-12. V roce 2012 se průměr ukazatele kvality práva přiblížil průměru EU-27, kdy se ČR v hodnocení umístila na 17. místě z 27 států EU za Slovinskem, Litvou, Lotyšskem, Polskem, Maďarskem, Slovenskem, Řeckem, Itálií, Rumunskem a Bulharskem.

² *Acquis communautaires* je souhrn veškerých primárně právních, tj. zakladatelské smlouvy EU, a sekundárních aktů Společenství, tj. nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Graf 5 Kvalita práva



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Výrazné zlepšení kvality práva v ČR je způsobeno především přijetím velkého množství nových předpisů různých právních sil, které si vyžádal vstup ČR do EU. Při setkání justičních špiček v dubnu 2014 byla analyzována kvalita práva v ČR se zaměřením na legislativu a justici. Účastníci se shodli na tom, že kvůli bezprecedentnímu přívalu nových předpisů je zapotřebí nahradit kvantitu legislativních projektů vyšší kvalitou, novelizace zákonů by měly být rozsahově menší, ale lépe připravené, nemělo by docházet k přijetí tzv. přílepků pozměňovacích návrhů, které se zákona přímo netýkají. Všeobecně bylo shrnuto, že kvalita českého práva není příliš vysoká, a tím je tak komplikována jeho aplikace.

I podle průzkumů je důvěra občanů v právní systém průměrná, jako hlavní problém je zmiňována míra korupce. Jednou z podmínek pro zlepšení kvality práva je zkvalitnění právních předpisů, zlepšení vymahatelnosti práva soudní i mimosoudní cestou, a tím i zkvalitnění fungování justice.

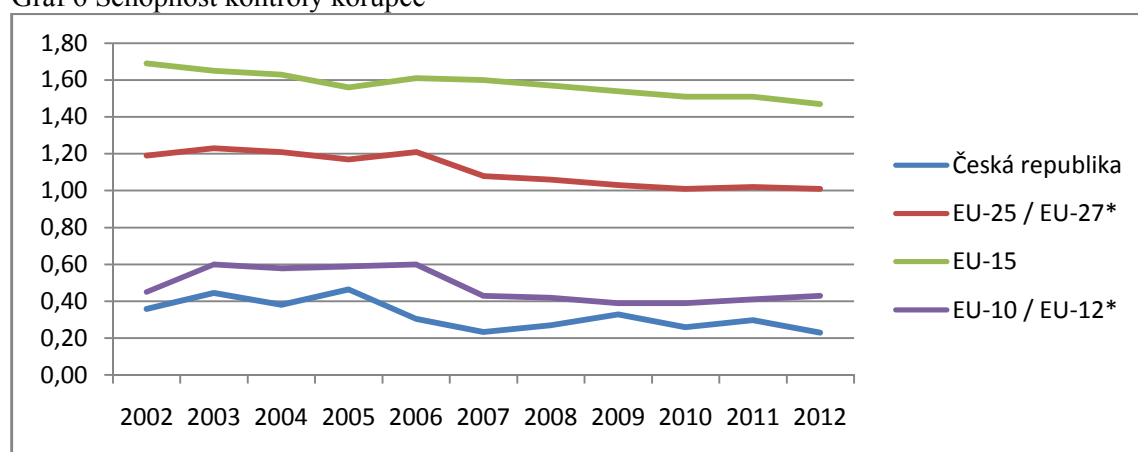
Schopnost kontroly korupce

Korupce je definována jako využití veřejné moci pro soukromý prospěch projevující se v politickém procesu i v soudním systému, který má ovšem svůj dopad i v ekonomické sféře, a to především tím, že odráží neschopnost státu realizovat základní funkce, protože oslabuje účinnost hospodářských politik. Je tedy považována za symptom slabosti ekonomických struktur a institucí. Korupční prostředí snižuje důvěryhodnost

země pro zahraniční investory, snižuje efektivnost využití zdrojů a tím i ekonomickou výkonnost. Korupční prostředí a korupční chování jsou podporovány nedostatečně jasným oddělením státu a trhu, veřejné a soukromé sféry, nadměrnou a nesystémovou regulací.

Ukazatel schopnosti kontroly korupce je nejhůře hodnocený ukazatel v rámci všech ukazatelů kvality správy. Česká republika se s problematikou korupce potýká již mnoho let a bohužel žádná opatření nevedla k jejímu zlepšení, či naopak. V roce 2004 byl ukazatel hodnocen na stupni 0,38, a tím se tak ČR umístila na 21. místo z 25 před Itálií, Litvou, Lotyšskem a Polskem. Ukazatele v následujících letech byly velmi kolísavé. V roce 2012 se ukazatel propadl na hodnotu 0,23, což je nejnižší hodnocení od roku 2002, kdy stejnou hodnotu ČR zaznamenala také v roce 2007. I když se hodnota ukazatele v roce 2012 propadla, ČR se umístila na 21. místě z 27 hodnocených členských států EU, a to hned před Lotyšskem, Slovensku, Itálií, Bulharskem, Řeckem a Rumunskem. Je třeba podotknout, že mezi zeměmi, jejichž hodnocení ukazatele schopnosti kontroly korupce je horší než v ČR, se vyskytují dvě země z EU-15. Jedná se o země, které se již několik let potýkají s výraznou finanční krizí, vládní nestabilitou a výraznou nespokojeností občanů.

Graf 6 Schopnost kontroly korupce



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Česká republika se v hodnocení nachází zcela pod průměrem EU-10/12 a rozdíl mezi průměrem EU-25/27 je velmi výrazný. ČR vykazuje málo účinné omezování korupce, které je nejspíš způsobeno její dlouhodobostí a zakořeněností. Evropská komise ve své správě o boji proti korupci v EU z února 2014 doporučila ČR zlepšit co nejdříve současnou situaci, a to především prováděním protikorupční strategie, přijmutím služebního zákona, lepší správou fondů EU a posílením kapacity při provádění veřejných zakázek. Jako následek bylo rozhodnutím vedoucího Úřadu vlády od března 2014 založeno Oddělení boje s korupcí, které má za cíl zajištění plnění úkolů vlády v souladu se Statutem a Jednácím řádem Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí a s organizačním řádem Úřadu vlády ČR. Mezi jeho činnosti mimo jiné patří posuzování materiálů předkládaných vládě z hlediska hodnocení korupčních rizik, vyhodnocování problematiky boje s korupcí a vypracování návrhů na přijetí opatření vedoucích k jejímu snížení, zvýšení transparentnosti, plnění, koordinace a kontrola naplňování úkolů vyplývajících ze Strategie vlády v boji s korupcí, zpracování podnětů občanů týkajících se korupce, naplňování úkolů vyplývajících z iniciativy Open Government Partnership, spolupráce s nestátními neziskovými organizace, problematika lobbingu, whistle blowingu, střet zájmů, účinná lítost, etický kodex poslanců a senátorů, rezortní interní protikorupční program, vzdělávací aktivity a další.

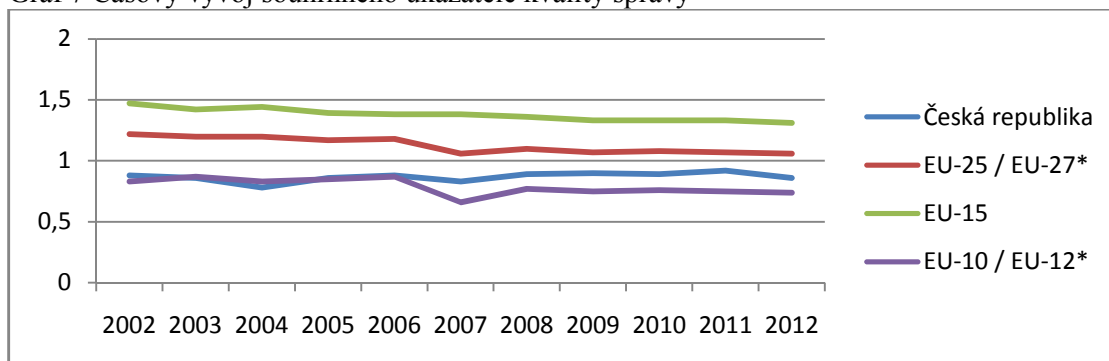
Na evropském stupni byla založena skupina států proti korupci (GREGO), která působí v rámci Rady Evropy, a má za cíl podávat zprávy o boji proti korupci v porovnání z doporučení, jež byly formulovány jinými mechanismy. Evropská komise se tak chce zaměřit na vybudování účinné protikorupční politiky s jasnou participací jednotlivých členských států, neboť boj proti korupci přispívá ke konkurenceschopnosti EU v globální ekonomice.

Souhrnný ukazatel kvality veřejné správy

Souhrnný ukazatel kvality veřejné správy je vypočítán jako aritmetický průměr jednotlivých ukazatelů kvality správy. Výsledek souhrnného ukazatele kvality veřejné správy v České republice se v roce 2004 s hodnotou 0,78 propadl oproti rokům 2002

a 2003 a umístil tak ČR na 19. pozici z 25, a to pod průměr EU-10 hned za Řeckem, Slovenskem, Litvou, Itálií, Lotyšskem a Polskem.

Graf 7 Časový vývoj souhrnného ukazatele kvality správy



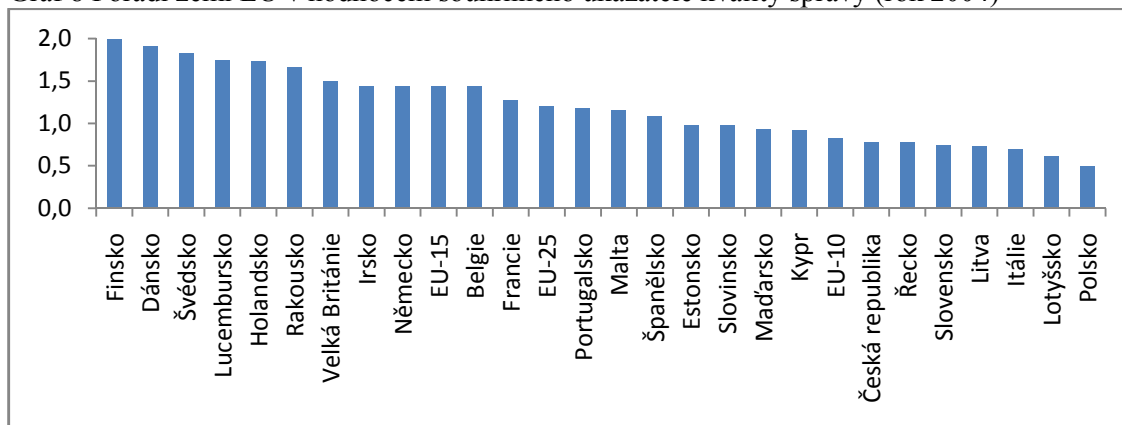
Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Od roku 2005 se postupně jeho hodnota zlepšovala a průměr ukazatele se dostal nad průměr EU-10, až v roce 2007 došlo k jeho poklesu. V roce 2008 se ČR v hodnocení umístila na 17. místě z 27, kdy ale nedošlo k žádnému zlepšení, neboť kvůli přístupu Bulharska a Rumunska se ČR umístila na stejném pořadí. V roce 2011 ČR zaznamenala nejlepší výsledek hodnocení kvality správy s hodnotou 0,92. V roce 2012 ale došlo k propadu hodnocení na 0,86. I přesto se ČR umístila na 18. místě z 27 států EU, hned za Polskem, Litvou, Slovenskem, Lotyšskem, Maďarskem, Itálií, Řeckem, Bulharskem a Rumunskem.

Z grafu 7 je možné konstatovat, že se souhrnný ukazatel kvality správy ČR od roku 2002 do roku 2006 pohybuje okolo průměru EU-10/12. V roce 2007 se průměr ČR výrazně nachází nad průměrem EU-12, což je způsobeno vstupem Bulharska a Rumunska do EU, a tím i výrazného poklesu průměru EU-12 a EU-27. Od roku 2007 se průměr ČR nachází mezi EU-12 a EU-27, kdy ale jeho hodnota je od nich stále vzdálena.

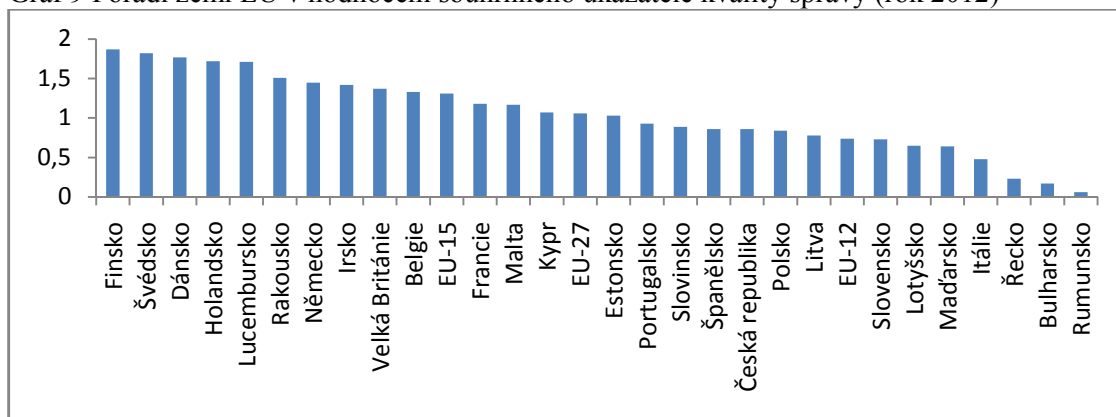
V následujících grafech 8 a 9 jsou zaznamenána pořadí hodnocení souhrnného ukazatele kvality správy jednotlivých zemí Evropské unie, průměrného indexu EU-25/27, EU-15 a EU-10/12 za rok 2004 a rok 2012. Je možné konstatovat, že ani v jednom případě hodnota nedosahuje maximální hodnoty +2,5, ani minimální hodnoty - 2,5.

Graf 8 Pořadí zemí EU v hodnocení souhrnného ukazatele kvality správy (rok 2004)



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

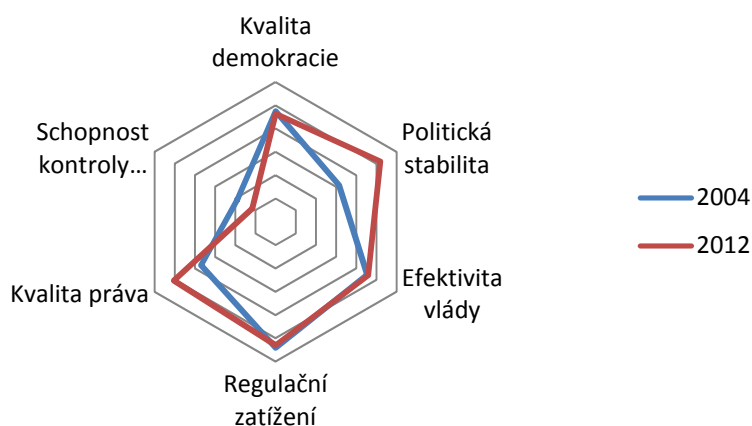
Graf 9 Pořadí zemí EU v hodnocení souhrnného ukazatele kvality správy (rok 2012)



Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Je možné shrnout, že dynamika institucionálních změn v České republice je velmi pomalá. V následujícím grafu jsou vyznačeny změny jednotlivých ukazatelů mezi rokem 2004 a 2012. Ukazatele kvality demokracie, regulačního zatížení a efektivita vlády zůstaly na stejném místě, zatímco ukazatele politické stability a kvality práva se jednoznačně zlepšily. Nejhorším ukazatelem je schopnost kontroly korupce, která se jako jediný ukazatel propadl a vykazuje jeho zhoršení v čase.

Graf 10 Ukazatele kvality správy



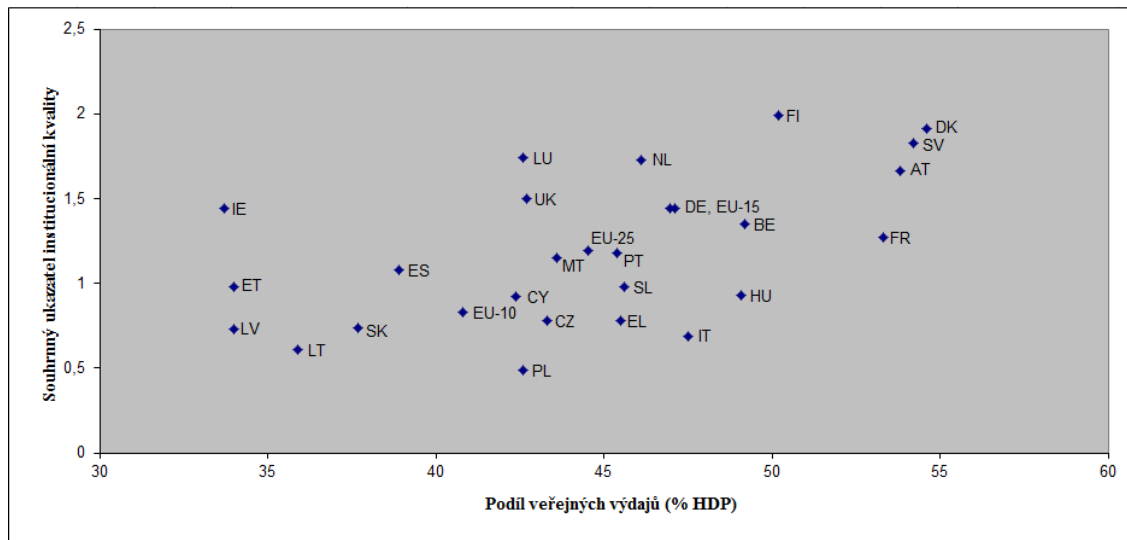
Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

3.2 Vliv kvality institucionálního prostředí na ekonomický růst

Česká republika vstoupila do Evropské unie v květnu 2004 a s jejím přístupem musela na doporučení Evropské komise přijmout celou sadu tzv. *acquis communautaires*, aby se mohla legislativně přiblížit úrovni zemí EU. Přijmutí nové legislativy, ale také nutnost reforem veřejné správy měly ČR přinést lepší konkurenceschopné postavení vůči ostatním státům EU. Tato podkapitola má prokázat jaký má vliv kvalita institucionálního prostředí na ekonomický růst.

Dynamika institucionálních změn je vyjádřena změnou souhrnného ukazatele institucionální kvality a změnou v podílu veřejných výdajů na HDP ve stejném období. V příloze 2 je vypracován přehled vývoje veřejných výdajů v % HDP a vývoj souhrnného ukazatele institucionální kvality pro rok 2004 a 2012. Jednotlivé údaje byly graficky zachyceny v následujících grafech 11 a 12.

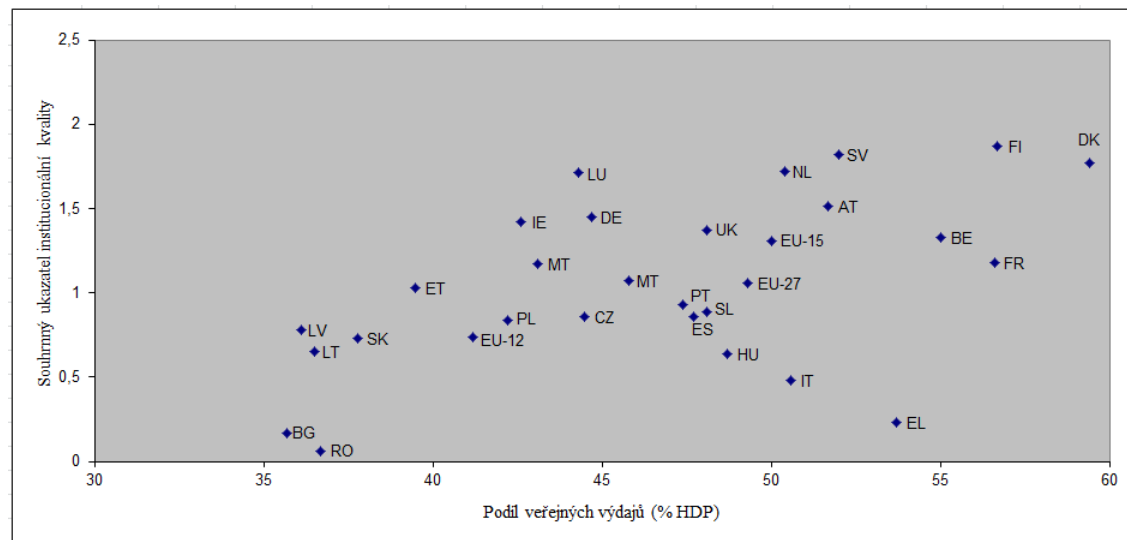
Graf 11 Vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP v roce 2004



Zdroj: Eurostat (2014), World Bank (2004), vlastní zpracování

Při porovnání roků 2004 a 2012 je možné konstatovat, že ukazatele vztahu mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP jednotlivých států EU se během daného období značně liší.

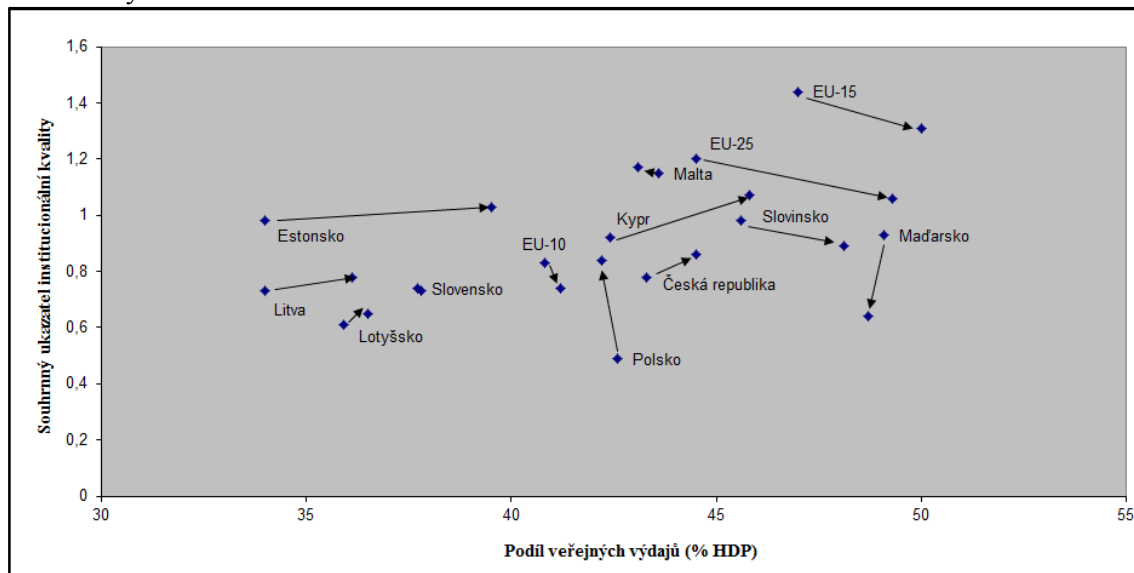
Graf 12 Vztah mezi ukazatelem institucionální kvality a podílem veřejných výdajů na HDP v roce 2012



Zdroj: Eurostat (2014), World Bank (2004), vlastní zpracování

Graf 13 zachycuje dynamiku institucionálních změn pro země EU-10, které přistoupily do EU k 1. květnu 2004, a dále průměr EU-10, EU-15 a EU-25. U většiny zemí EU-10, až na Slovensko a Maltu, se dá zhodnotit vysoká dynamika.

Graf 13 Dynamika institucionálních změn EU-10 v období 2004-2012



Zdroj: Eurostat (2014), Word Bank (2014), vlastní zpracování

Komparativní institucionální ekonomie dělí země podle jejich dynamiky institucionálních změn do pěti typů uspořádání kapitalistické společnosti, tržní ekonomiky anglosaského typu, sociálně demokratické ekonomiky, asijského modelu kapitalismu, evropského kontinentálního kapitalismu či jihoevropského kapitalismu.

Světové ekonomické fórum provádí hodnocení zemí na základě vývoje konkurenceschopnosti, které je publikováno v Growth Competitiveness Index (GCI). V roce 2004 byly zprůměrovány hodnoty pro země EU-15 a zařazeny do čtyř typů evropského kapitalismu.

Tabulka 1 Hodnota GCI v roce 2004 podle typů kapitalismu

Typy kapitalismu	Průměrné GCI za skupinu zemí
Sociálně demokratické ekonomiky	5,75
Tržní ekonomiky	4,96
Evropský kontinentální kapitalismus	4,93
Jihoevropský kapitalismus	4,55

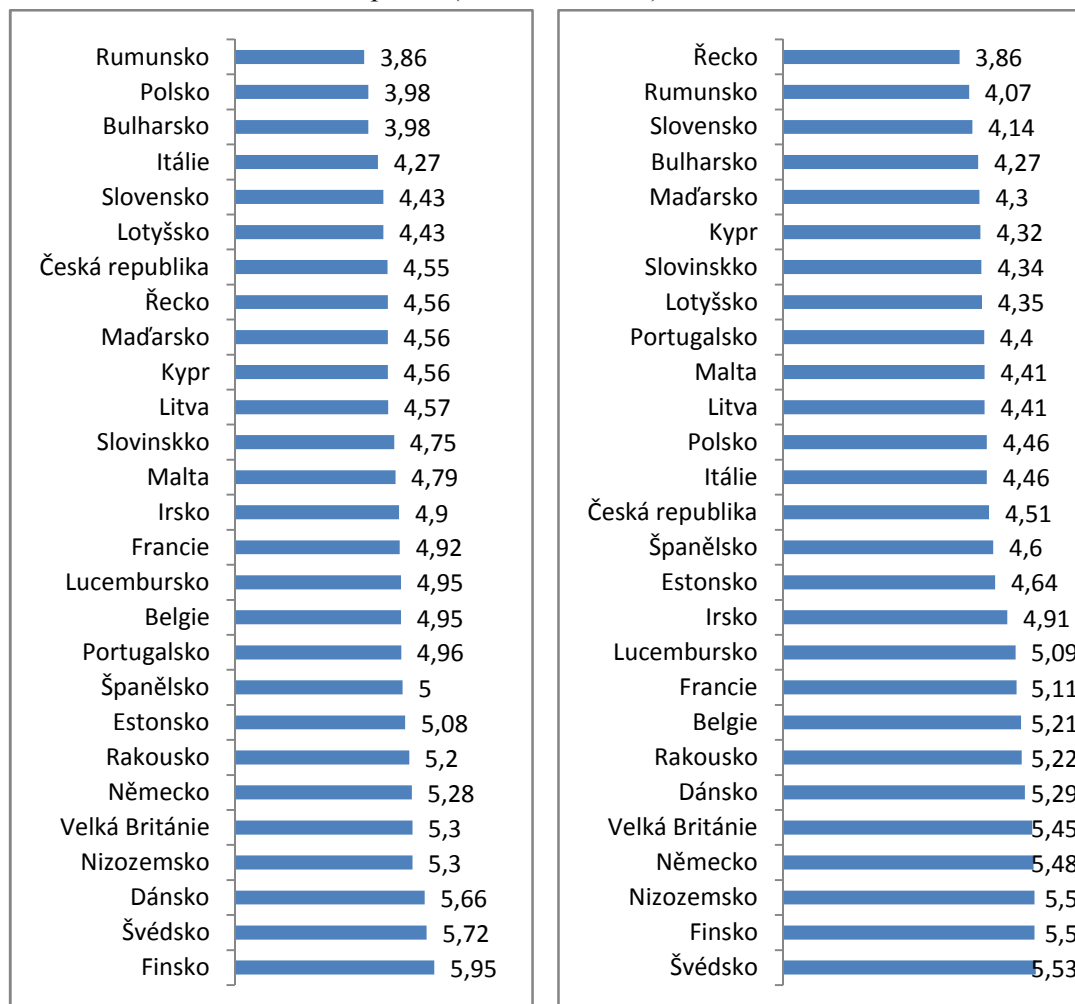
Zdroj: Ročenka konkurenceschopnosti ČR, CES, VŠEM (2005)

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

V následujícím grafu je porovnán vývoj konkurenceschopnosti států EU pro rok 2004 a rok 2012.

Graf 14 Index konkurenceschopnosti (rok 2004 a 2012)

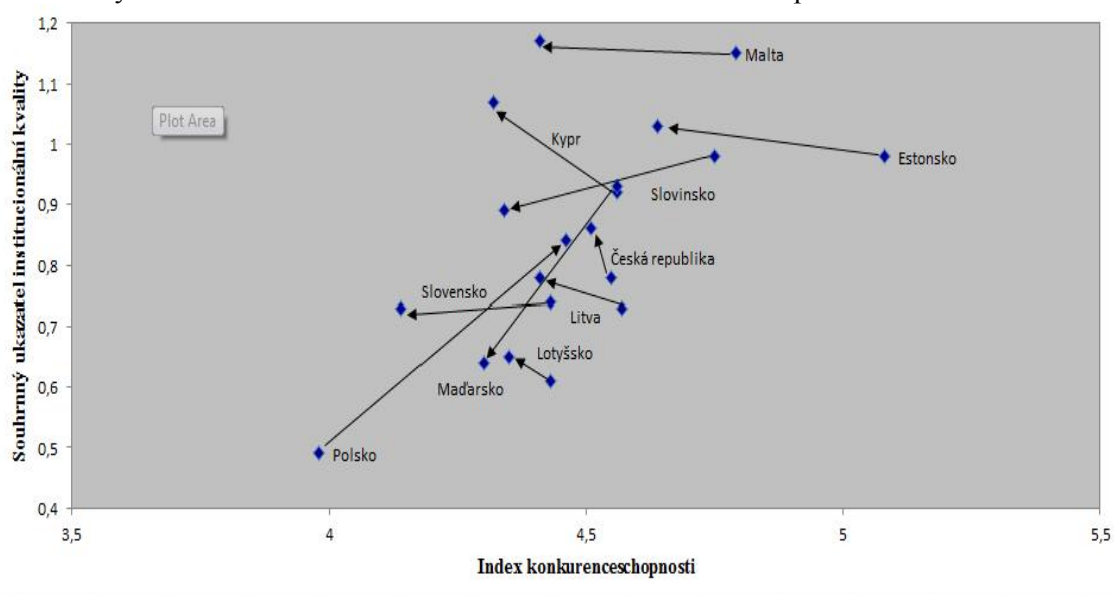


Zdroj: World Economic Forum (2014), vlastní zpracování

Index konkurenceschopnosti České republiky byl v roce 2004 hodnocen 4,55 body, kdy se ČR umístila v hodnocení EU-27 na 21. místě z 27. V roce 2012 byl index konkurenceschopnosti ČR hodnocen 4,51 body, což je o 0,04 bodu méně, ale i přesto ČR zaujala v hodnocení EU-27 14. místo z 27. Tento výsledek se dá interpretovat tím, že od roku 2004 do roku 2012 se zlepšila i kvalita institucionálních změn, která má vliv na dynamiku konkurenceschopnosti státu.

V následujícím grafu je zachycena dynamika institucionálních změn EU-10 a konkurenceschopnost států EU-10 mezi roky 2004 a 2012.

Graf 15 Dynamika institucionálních změn EU-10 a konkurenceschopnost v období 2004-2012



Zdroj: World Economic Forum (2014), World Bank (2014), vlastní zpracování

V České republice došlo od roku 2004 ke zvyšování institucionální kvality i k nárůstu konkurenceschopnosti. Ovšem nezaznamenala tak vysokou dynamiku jako např. Polsko, které ze všech EU-10 zaznamenalo nejvyšší růst. Naopak u Slovinska, Slovenska a Maďarska došlo k výraznému snížení institucionální kvality i konkurenceschopnosti.

3.3 Závěrečná doporučení pro Českou republiku

Z provedeného komparativního srovnání kvality veřejné správy ČR s ostatními zeměmi EU v letech 2002 až 2012 je možné shrnout, že došlo k celkovému zlepšení souhrnného ukazatele kvality správy. Ovšem je třeba podotknout, že dynamika institucionální změny je velmi pomalá v porovnání s ostatními zeměmi EU. Tento fakt se dá vysvětlit stagnací ukazatelů kvality demokracie, regulačního zatížení a efektivity vlády a značným propadem ukazatele schopnosti kontroly korupce. Pouze u ukazatelů politické stability a kvality práva došlo k jednoznačnému zlepšení.

Hlavním problémem České republiky je vysoká míra korupce, která má dopad na ostatní ukazatele hodnocení kvality veřejné správy, a tím i na účinnost hospodářské politiky České republiky.

Mezi hlavní doporučení pro Českou republiku patří přijetí a uvedení v platnost nového služebního zákona, jenž bude více regulovat veřejně činné osoby, které by měly být za své činy plně zodpovědné. Dále je zapotřebí zajistit lepší kvalitu regulačních zatížení, a to především upřednostňováním kvality zákonů nad jejich kvantitou. Je nutná vyšší spolupráce s veřejností a jejich informovanost, a dále i lepší srozumitelnost a interpretace jednotlivých zákonů. V rámci kvality práce je zapotřebí zlepšit vymahatelnost práv soudní i mimosoudní cestou, a tím přispět ke zkvalitnění fungování justice. Evropská Komise také České republice doporučuje zefektivnit čerpání peněz z fondů EU, jež byly v posledních letech v několika případech pozastaveny z důvodu netransparentnosti a možnosti korupce.

4 Závěr

Jedním z cílů Evropské unie je vytvořit silný ekonomický celek, který bude moci čelit a konkurovat ostatním světovým partnerům. Každá přistupující členská země musí splnit minimální vstupní podmínky, jež zemi umožní být rovným konkurentem ostatních členských zemí. Česká republika od vstupu do Evropské unie přijala nesčetné množství nových opatření, zákonů a reforem. Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit přehled vývoje veřejné správy České republiky, provést srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie, ale především zjistit, jak vstup České republiky do Evropské unie ovlivnil její vývoj.

K vypracování zadaného cíle bylo realizováno komparačním srovnáním šesti ukazatelů kvality veřejné správy v letech 2002 až 2012 na základě dat výzkumného projektu Světové banky. Jednotlivé ukazatele byly statisticky a časově porovnány s ostatními zeměmi Evropské unie a jednotlivá zjištění byla graficky zpracována. Aby bylo možné zjistit, jaký vliv má kvalita veřejné správy na ekonomickou situaci státu, byla dynamika institucionálních změn vyjádřena změnou souhrnného ukazatele institucionální kvality

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

a změnou v podílu veřejných výdajů na HDP ve stejném období. Na závěr praktické části byl porovnán index konkurenceschopnosti zemí Evropské unie v roce 2004 a 2012.

Práce prokazuje, že od roku 2002 do roku 2012 se celková kvalita veřejné správy v České republice zlepšila. Ovšem v porovnání s ostatními členskými zeměmi, které přistoupily do Evropské unie po květnu 2004, je možné konstatovat, že je dynamika její institucionální změny pomalá. Pouze dva z šesti ukazatelů kvality veřejné správy vykázaly jednoznačné zlepšení, jedná se o ukazatele politické situace a kvality práva. Na druhé straně tři z šesti ukazatelů, tj. kvalita demokracie, regulační zatížení a efektivita vlády, vykazují stagnaci. Nejhuře se umístil ukazatel schopnosti kontroly korupce, který se v roce 2012 propadl o třetinu hodnocení v porovnání s rokem 2004.

Klíčovým faktorem ke zlepšení kvality veřejné správy v České republice je rychlé a účinné řešení problematiky korupce, která má dopad na ostatní ukazatele hodnocení kvality veřejné správy, a tím i na účinnost hospodářské politiky. Dále je zapotřebí přijetí a uvedení v platnost nového služebního zákona, zlepšit informovanost a spolupráci s veřejností, zlepšit srozumitelnost a interpretaci jednotlivých zákonů, zajistit transparentnost, zkvalitnit fungování justice, a také zefektivnit čerpání peněz z fondů Evropské unie.

Index konkurenceschopnosti České republiky v roce 2012 vykázal nižší hodnocení než v roce 2004. Přesto se Česká republika v porovnání s ostatními zeměmi Evropské unie posunula v jeho hodnocení z 21. místa na 14. místo. Tento výsledek se dá interpretovat tím, že kvalita institucionálních změn má vliv na dynamiku konkurenceschopnosti státu.

Za každou veřejnou správou stojí sami lidé, kteří vše mohou ovlivnit. Otázkou ovšem zůstává, jestli si její jednotliví účastníci uvědomují, že etika ovlivňuje ekonomiku. Vždyť právě rozchod etiky s ekonomikou bývá hlavní příčinou nesprávných fungování politik státu.

V současné době je veřejnost s politickou situací nespokojena, neboť si myslí, že demokratické principy nejsou dostatečně uplatňovány. Dochází k velmi častým korupčním aférám, úředníci a veřejně činné osoby nenesou dostatečnou odpovědnost za

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

své činy. V České republice vznikají nové politické strany, jež nemají v historii žádné kořeny a opírají se o populismus, což také vysvětluje, že často dochází k pádu vlády ještě před koncem jejího vládního období. Pouze skutečná opatření státu v boji proti korupci by měly přinést stabilizaci politické situace, a tím i navrátit občanům důvěru v demokratický stát.

Česká republika od vstupu do Evropské unie učinila velké pokroky, ve kterých je ale zapotřebí dále pokračovat. Vždyť táhnout společně za stejný provaz je jednodušší než táhnout sám za sebe. Česká republika by měla mít nejen snahu, ale také učinit další rázné kroky ve společných reformách a přispět tím k rozvoji jak svého ekonomického blahobytu, tak i celé Evropské unie.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Literatura

Monografie

AMABLE B. *The Diversity of Modern Capitalism*. Oxford : Oxford University Press, 2003. ISBN 0-19-926113-X.

DUŠAN, H. a kol. *Správní právo*. 7. vyd. Praha : C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-49-2.

GREGOROVÁ L., ŽÁK M. *Byrokratická bariéra kvality regulace : Politická regulace 2/2008*.

HALÁSKOVÁ M. *Veřejná správa v Evropské unii*. Opava : Optys, 2009. ISBN 978-80-85-819-77-9.

HOLMAN, R. a kol. *Dějiny ekonomického myšlení*. 3. vyd. Praha : C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-380-9.

JÜTTING, J. *Institutional and development: a critical review*. Working Paper No. 210, OECD, 2003.

Kolektiv CES VŠEM, NOZV NVF *Konkurenční schopnost České republiky 2010-2011*. Praha : LINDE, 2011. ISBN 978-80-7201-871-0

Kolektiv CES VŠEM, NOZV NVF *Konkurenční schopnost České republiky 2010 : Vývoj hlavních indikátorů*. Praha : LINDE, 2010. ISBN 978-80-7201-826-0.

Kolektiv CES VŠEM, NOZV NVF *Konkurenční schopnost České republiky 2008-2009 : Kvalita lidských zdrojů*. Praha : LINDE, 2010. ISBN 978-80-86131-87-0.

KADEŘÁBKOVÁ A. a kol. *Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2006-2007*. Praha : LINDE, 2007. ISBN 80-86131-64-5.

KADEŘÁBKOVÁ A. a kol. *Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2005*. Praha : LINDE, 2006. ISBN 80-86131-66-1.

NORTH, D. C. *Institution, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge : Cambridge University Press, 1990. ISBN 9780521397346

PIECH, K. *Economic Policy and Growth of Central and East European Countries*, London : School of Slavonic and East European Studies - University College London, 2003. ISBN 0-903425-70-X.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

POMAHAČ, R. *Základy teorie veřejné správy*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. 267 s. ISBN 978-80-7380-330-8.

POMAHAČ, R. a kol. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2013. 335 s. ISBN 978-80-7400-447-6.

SOJKA M. a kol. *Dějiny ekonomických teorií*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-991-X.

The World Bank Development Research Group Macroeconomic and Growth and World Bank Institute, *Policy Research Working Paper – Governance Matters*, Washington : The World Bank, 1999.

ŽÁK M., GREGOVÁ L. *Institucionální kvalita, regulace a byrokracie* : Working paper CES VŠEM N°8/2006. ISSN 1801-2728.

ŽÁK M., VYMĚTAL P. *Vývoj institucí a ekonomická výkonnost* : Working paper CES VŠEM N°3/2005. ISSN 1801-2728.

Internetové zdroje

Business center, *Ústava České republiky* [online]. 2014 [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ustava-cr/>

Česká advokátní komora, *Setkání justičních špiček nad kvalitou našeho práva* [online]. 2014 [cit. 2014-08-19]. Dostupné z WWW:
<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1087>

European Commission, *EU economic governance* [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z WWW:
http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2012_en.htm

Euroskop, *Institucionální záležitosti* [online]. 2012 [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW:
<https://www.euroskop.cz/8443/sekce/institucionalni-zalezitosti/>

European Commission, *Country sheet Czech Republic, EU anti-corruption report 2014* [online]. 2014 [cit. 2014-08-20]. Dostupné z WWW:
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_czech_republic_factsheet_en.pdf

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Eurostat, *General government expenditure by function (COFOG)* [online]. 2014 [cit. 2014-08-12]. Dostupné z WWW:

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_a_exp&lang=en#

Evropská komise, Zpráva Komise Radě a Evropskému parlamentu, *Zpráva o boji proti korupci v EU* [online]. 2014 [cit. 2014-08-20]. Dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_czech_republic_chapter_cs.pdf

Institut pro veřejnou správu Praha, *Slovník nejčastěji používaných pojmů ve veřejné správě* [online]. 2014 [cit. 2014-08-06]. Dostupné z WWW:

<http://svs.institutpraha.cz/index.php?page=slovník&id=552>

Ministerstvo vnitra České republiky, *Mezinárodní organizace a veřejná správa* [online]. 2014 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z WWW:

<http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>

The World Bank, *The Worldwide Governance Indicators (WGI) project* [online]. 2012 [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW:

<http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>

The World Bank, World Data Bank, *Worldwide Governance Indicators* [online]. 2013 [cit. 2014-08-04]. Dostupné z WWW:

<http://databank.worldbank.org/data/views/variableselection/selectvariables.aspx?source=worldwide-governance-indicators#>

Úřad vlády České republiky, Komise pro hodnocení dopadů regulace, *Výroční zpráva 2012 - Hodnocení dopadů regulace – RIA* [online]. 2013 [cit. 2014-08-18]. Dostupné z WWW:

<http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/aktualne/Vyrocnizprava-Komise-RIA-za-rok-2012.pdf>

Úřad vlády České republiky, *Reforma veřejné správy* [online]. 2014 [cit. 2014-08-11]. Dostupné z WWW:

<http://www.vlada.cz/scripts/modules/fg/fulltxt.php?langid=1&locale=CZ&sort=rank&searchtext=reforma+ve%F8ejn%E9+spr%E1vy>

Webdialog, *Nová institucionální ekonomie jako východisko řešení hospodářsko-politických rozhodování v současnosti* [online]. 2014 [cit. 2014-07-30]. Dostupné z WWW:

<http://webdialog.cz/spolecna-temata/demokracie-a-kapitalismus/nova-institucionalni-ekonomie-jako-vychodisko-reseni-hospodarsko-politickyh-rozhodovani-v-soucasnosti-m-zak/>

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Webdialog, *Institucionální ekonomie v 21. století* [online]. 2014 [cit. 2014-07-30]. Dostupné z WWW:

<http://webdialog.cz/spolecna-temata/volny-trh-a-verejna-prospesnost/institucionalni-ekonomie-v-21-stoleti-m-sojka-a-m-zak/>

World Economic Forum, *The Growth Competitiveness Index rankings and 2003 comparisons* [online]. 2004 [cit. 2014-08-12]. Dostupné z WWW:

http://www.weforum.org/pdf/Gcr/Growth_Competitiveness_Index_2003_Comparisons

World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2012-2013* [online]. 2012 [cit. 2014-08-12]. Dostupné z WWW:

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Přílohy

Příloha 1 - Srovnání ukazatelů kvality správy České republiky (ČR) se zeměmi Evropské unie (EU) v letech 2002 až 2012

Příloha 2 - Charakteristika vývoje institucionálních změn

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Příloha 1 - Srovnání ukazatelů kvality správy České republiky (ČR) se zeměmi Evropské unie (EU) v letech 2002 až 2012

Tabulka 2 Kvalita demokracie

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,98	0,97	0,95	0,88	0,93	0,96	1,00	1,02	1,00	0,99	0,93
EU-27	1,22	1,22	1,32	1,27	1,22	1,17	1,16	1,16	1,15	1,13	1,13
EU-15	1,34	1,36	1,53	1,46	1,39	1,37	1,37	1,36	1,35	1,34	1,35
EU-12	1,04	1,00	1,01	0,98	0,96	0,92	0,89	0,91	0,90	0,88	0,85

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Tabulka 3 Politická stabilita

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,95	0,85	0,63	0,91	1,01	0,98	1,01	0,88	0,96	1,10	1,04
EU-27	1,08	0,95	0,83	0,89	0,89	0,78	0,77	0,70	0,76	0,77	0,77
EU-15	1,13	0,91	0,85	0,88	0,88	0,85	0,83	0,77	0,80	0,84	0,82
EU-12	1,00	1,01	0,80	0,90	0,91	0,71	0,69	0,61	0,71	0,69	0,70

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Tabulka 4 Efektivita vlády

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,97	0,89	0,91	0,97	1,08	0,90	1,01	0,89	0,91	0,93	0,92
EU-27	1,31	1,32	1,28	1,25	1,24	1,14	1,15	1,13	1,14	1,14	1,13
EU-15	1,71	1,67	1,64	1,58	1,50	1,49	1,45	1,43	1,43	1,43	1,41
EU-12	0,71	0,79	0,74	0,76	0,84	0,71	0,79	0,76	0,77	0,77	0,78

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 5 Regulační zatížení

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	1,19	1,18	1,08	1,12	1,11	1,03	1,16	1,33	1,30	1,21	1,06
EU-27	1,32	1,31	1,33	1,28	1,29	1,27	1,29	1,27	1,25	1,21	1,19
EU-15	1,49	1,48	1,49	1,43	1,45	1,49	1,48	1,43	1,42	1,39	1,37
EU-12	1,07	1,05	1,09	1,07	1,06	0,99	1,05	1,06	1,05	0,99	0,97

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Tabulka 6 Kvalita práva

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,83	0,84	0,74	0,82	0,84	0,86	0,89	0,94	0,93	1,02	1,01
EU-27	1,17	1,2	1,21	1,19	1,22	1,13	1,16	1,15	1,15	1,15	1,12
EU-15	1,47	1,48	1,5	1,46	1,46	1,47	1,48	1,46	1,47	1,46	1,44
EU-12	0,74	0,78	0,78	0,79	0,85	0,7	0,76	0,76	0,76	0,75	0,73

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Tabulka 7 Schopnost kontroly korupce

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,36	0,44	0,38	0,46	0,30	0,23	0,27	0,33	0,26	0,30	0,23
EU-27	1,19	1,23	1,21	1,17	1,21	1,08	1,06	1,03	1,01	1,02	1,01
EU-15	1,69	1,65	1,63	1,56	1,61	1,6	1,57	1,54	1,51	1,51	1,47
EU-12	0,45	0,6	0,58	0,59	0,6	0,43	0,42	0,39	0,39	0,41	0,43

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Tabulka 8 Souhrnný ukazatel kvality správy

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,88	0,86	0,78	0,86	0,88	0,83	0,89	0,90	0,89	0,92	0,86
EU-27	1,22	1,2	1,2	1,17	1,18	1,06	1,1	1,07	1,08	1,07	1,06
EU-15	1,47	1,42	1,44	1,39	1,38	1,38	1,36	1,33	1,33	1,33	1,31
EU-12	0,83	0,87	0,83	0,85	0,87	0,66	0,77	0,75	0,76	0,75	0,74

Zdroj: World Bank (2014), vlastní úpravy

Poznámka: Průměry EU-27/EU-12 jsou počítány až od roku 2007, do té doby jsou počítány průměry EU-25/EU-10

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Příloha 2 - Charakteristika vývoje institucionálních změn

Tabulka 9 Charakteristika vývoje institucionálních změn

	Veřejné výdaje v % HDP		Souhrnný ukazatel institucionální kvality	
	2004	2012	2004	2012
Belgie	49,20	55,00	1,35	1,33
Bulharsko	38,60	35,70	0,23	0,17
Česká republika	43,30	44,50	0,78	0,86
Dánsko	54,60	59,40	1,91	1,77
Estonsko	34,00	39,50	0,98	1,03
Finsko	50,20	56,70	1,99	1,87
Francie	53,30	56,60	1,27	1,18
Irsko	33,70	42,60	1,44	1,42
Itálie	47,50	50,60	0,69	0,48
Kypr	42,40	45,80	0,92	1,07
Litva	34,00	36,10	0,73	0,78
Lotyšsko	35,90	36,50	0,61	0,65
Lucembursko	42,60	44,30	1,74	1,71
Maďarsko	49,10	48,70	0,93	0,64
Malta	43,60	43,10	1,15	1,17
Německo	47,10	44,70	1,44	1,45
Nizozemsko	46,10	50,40	1,73	1,72
Polsko	42,60	42,20	0,49	0,84
Portugalsko	45,40	47,40	1,18	0,93
Rakousko	53,80	51,70	1,66	1,51
Rumunsko	33,60	36,70	0,00	0,06
Řecko	45,50	53,70	0,78	0,23
Slovensko	37,70	37,80	0,74	0,73
Slovinsko	45,60	48,10	0,98	0,89
Španělsko	38,90	47,70	1,08	0,86
Švédsko	54,20	52,00	1,83	1,82
Velká Británie	42,70	48,10	1,50	1,37
EU-27	46,70	49,30	1,12	1,06
EU-15	47,00	50,00	1,44	1,31
EU-12	40,00	41,20	0,71	0,74

Zdroj: Eurostat (2014), World Bank (2014), vlastní zpracování